

Toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttö ja huumeasenteet Kangasalla

Niklas Rinne

5/2023

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Niklas Rinne

Julkaisun nimi : Toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttö ja huumeasenteet Kangasalla

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Olavi Kujanpää & Sanna Virtanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli ottaa selvää Kangasalan toisen asteen oppilaitosten opiskelijoiden huumeiden käytöstä, havainnoista huumeiden käyttöön liittyen sekä huumeasenteista. Tutkimus sisältää vertailua Kangasalan lukion sekä Tampereen seudun ammattiopiston (Tredu) Kangasalan toimipisteen opiskelijoiden huumeiden käytöstä sekä huumeasenteista ja näkemyksistä.

Huumeiden käyttö on ollut viime vuodet tiiviisti esillä mediassa sen voimakkaan yleistymisen vuoksi. Etenkin nuorten keskuudessa huumeiden käyttö on lisääntynyt ja nuorten asenteet huumausaineita kohtaan ovat lieventyneet. Huumeita on helpommin saatavilla kuin koskaan aikaisemmin. Nuorten huumeiden käyttö ja siihen liittyvät ongelmat näkyvät poliisille ja sosiaali- ja terveysalan toimijoille..

Tutkimus toteutettiin kvantitatiivisia menetelmiä käyttäen. Kyselyaineisto hankittiin Webropol-sovellusta käyttäen anonyymilla nettikyselyllä, johon vastaaminen perustui vapaaehtoisuuteen. Kyselyn aineisto koostuu 381:n Kangasalan toisen asteen oppilaitosten opiskelijan vastauksista. Tampereen seudun ammattiopiston opiskelijoista 37 % ja Kangasalan lukion opiskelijoista noin 28 % vastasi kyselyyn.

Kyselyn tulosten perusteella ammattikoulun opiskelijat käyttävät huumeita lukion opiskelijoita enemmän ja suhtautuvat myönteisemmin huumausaineisiin. Nuorten huumeiden käyttö koostuu voittopuoleisesti kannabiksesta, mutta myös muiden huumeiden käyttöä esiintyy opiskelijoiden keskuudessa. Nuoret altistuvat huumeille helposti ja käyttävät huumeiden hankintaan sosiaalisen median sovelluksista eniten Snapchatia.

Sivumäärä: 38+14

Tarkastuskuukausi ja vuosi: toukokuu 2023

Avainsanat: Huumeet, huumeiden käyttö, huumeasenteet, sekakäyttö, nuoret, lukio, ammattiopisto

SISÄLLYS

1 JOHDANTO.....	1
2 HUUMAUSAINELAINSÄÄDÄNTÖ.....	2
2.1 Huumausainelainsäädännön historiaa.....	2
2.2 Huumausainepolitiikka Suomessa.....	2
2.2.1 Huumausainelaki.....	3
2.2.2 Rikoslaki.....	4
3 YLEISIMMÄT HUUMAUSAINHEET SUOMESSA.....	6
3.1 Eniten käytetyt huumausaineet.....	6
3.2 Huumausaineet yksilöityinä.....	6
4 HUUMETILANNE SUOMESSA.....	11
4.1 Aikaisempia tutkimuksia.....	11
4.1.1 Huumeiden käyttö.....	12
4.1.2 Huumausainekuolemat.....	13
4.1.3 Huumausainerikollisuus.....	14
4.1.4 Huumeasenteet.....	14
4.2 Nuorten huumeiden käyttö.....	15
4.2.1 Nuorten altistuminen huumeille.....	16
4.2.2 Nuorten sekakäyttö.....	17
4.2.3 Nuorten huumeiden käyttö Kangasalla.....	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	18
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat.....	18
5.2 Tutkimusonglema ja tutkimusmenetelmä.....	18
5.3 Aineiston hankinta.....	20
5.4 Aineiston analysointi.....	21
6 TUTKIMUSTULOKSET.....	21
6.1 Vastaajien jakautuminen.....	22
6.2 Huumeiden käyttö.....	22
6.3 Altistuminen huumeille.....	24
6.4 Huumeiden hankinta.....	26
6.5 Huumeasenteet.....	27
6.6 Vastaajien oma palaute.....	29
6.7 Tutkimuksen yhteenveto.....	30
7 POHDINTA.....	32
7.1 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti.....	32
7.2 Oma pohdinta.....	33

LÄHTEET	35
LIITEET	39

1 JOHDANTO

Huumeiden käyttö saa mediassa ja muualla yhteiskunnallisessa keskustelussa paljon palstatilaa. Erityisesti nuorten ja alaikäisten harjoittama huumausainekauppa ja huumeiden käyttö puhututtaa. Nykypäivän nuoret ovat kasvaneet globaalissa maailmassa, jossa tiedonkulku on todella nopeaa ja sosiaalisen median käyttö on enemmän sääntö kuin poikkeus. Sosiaalinen media tuo paljon mahdollisuuksia yhteydenpitoon ja tiedonsaantiin, mutta myös rikolliseen toimintaan, kuten tässäkin opinnäytetyössä käsiteltäviin huumausaineisiin ja niiden käyttöön liittyviin ilmiöihin. Huumausaineita on helppo hankkia sosiaalisen median ja internetin avulla, ja kanavat huumeiden hankkimiseen ovat digitalisaation myötä monipuolistuneet.

Nuoria käsitteleviä opinnäytetöitä on tehty runsaasti, mutta nuorten huumeiden käyttöä ja huumeasenteita ei oltu vielä juurikaan tutkittu. Sain inspiraatioita Jalmari Meriluodon opinnäytetyöstä *Rauhan toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttö* (Meriluoto 2020) ja keksin, että haluaisin tehdä samantyyllisen opinnäytteen. Olen kotoisin Tampereelta, joten halusin tutkia toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttöä ja asenteita huumausaineisiin liittyen jossakin Tampereen seudulla sijaitsevassa kunnassa. Otin yhteyttä Kangasalan toisen asteen oppilaitoksiin, ja niissä innostuttiin aiheesta, joten valitsin tutkimuskunnaksi Kangasalan. Kangasalan lukio sekä Kangasalla sijaitseva Tredun toimipiste ovat olleet mukana Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyssä, mutta kysely koskee lukion osalta vain ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoita (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos).

Koin aiheen tärkeäksi, koska nuorten huumeiden käyttö ja huumeille altistuminen on mielestäni vakava ongelma, ja halusin tutkia ongelman laatua yhden kunnan alueella. Huumausainerikollisuus on usein piilorikollisuutta, eli se tulee poliisin tietoon esimerkiksi liikennepysäytyksen yhteydessä. Tämän vuoksi tällä opinnäytetyöllä halusin selvittää huumetilannetta Kangasalan toisen asteen oppilaitoksissa. Tutkimus tuottaa arvokasta tietoa nuorten parissa työskenteleville, sillä tutkimuksessa kartoitetaan huumeiden käytön laatua. Huumeiden käyttö aiheuttaa ihmisille monenlaisia haasteita taloudellisista ongelmista mielenterveysongelmiin asti ja voi johtaa rikolliseen käyttäytymiseen. Tämä on etenkin nuorille tuhoisaa, joten mielestäni on tärkeää kartoittaa tilannetta huumeiden suhteen nuorten keskuudessa.

Koska tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tavoittaa mahdollisimman monta Kangasalan toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevaa nuorta, päädyin tekemään määrällisen eli kvantitatiivisen tutkimuksen. Tutkimus sisälsi kysymyksiä huumausaineista, koskien huumausaineiden käyttöä, huumeille altistumista, huumeiden hankkimista ja käyttöä sekä asenteita huumeisiin liittyen.

2 HUUMAUSAINELAINSÄÄDÄNTÖ

2.1 Huumausainelainsäädännön historiaa

1900-luvun alkuvuosikymmeninä huumausaineet eivät olleet Suomessa kriminalisoituja. Näinä vuosikymmeninä kansainvälistä huumekontrollia vastustettiin, koska Suomessa ei ollut tuolloin mainittavaa huumeongelmaa (Kontula 1987). Kansainliiton eli nykyisen YK:n painostuksesta Suomi alkoi noudattamaan kansainvälisiä sopimuksia huumeisiin liittyen (Kontula 1987). 1960-luvulla hasis alkoi levitä Suomeen ja tällöin myös perustettiin poliisiin erillisiä huumeyksiköitä. Vuonna 1966 huumeiden käyttö muihin kuin lääkinnällisiin tarkoituksiin kriminalisoitiin. Huumeiden käytön kriminalisointi vahvistettiin vuoden 1972 huumausainelaissa (Kontula 1987).

Kansainvälisen huumausainepolitiikan ja huumausainevalvonnan pohjana ovat kolme YK:n yleissopimusta. Sopimukset, joihin nykypolitiikka sekä lainsäädäntö perustuvat ovat: huumausaineyleissopimus vuodelta 1961 (SopS 43/1965), psykotrooppisia aineita koskeva yleissopimus vuodelta 1971 (SopS 60/1976) sekä yleissopimus huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laitonta kauppaa vastaan vuodelta 1988 (Kailanto 2015).

YK:n huumausainetoimikunta CND (Commission on Narcotic Drugs) analysoi maailman huumeilannetta ja tekee esityksiä kansainvälisen huumekontrollijärjestelmän vahvistamiseksi. CND asettaa myös huumausaineita ja psykotrooppisia aineita kansainvälisen kontrollin piiriin maailman terveysjärjestön (WHO) suosituksesta. Nykyisen huumausainekontrollin voidaan arvioida käynnistyneen noin 50 vuotta sitten kansainvälisen sopimusjärjestelmän laatimisen myötä (Kailanto 2015). Sopimukseen on liittynyt 178 maata Suomi mukaan lukien. Suomi on omassa huumausainepolitiikassaan ja lainsäädännössään sitoutunut kansainvälisiin sopimuksiin (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2022).

2.2 Huumausainepolitiikka Suomessa

Suomessa huumausainepolitiikka on sosiaali- ja terveysministeriön alaista. Suomen huumausainepolitiikan yleistavoite on huumausaineiden käytön ja levittämisen ehkäiseminen. Yhteiskuntapoliittisin toimin ja kansainvälisillä sopimuksilla pyritään ehkäisemään huumausaineiden kysyntää ja tarjontaa, vähentämään huumeiden aiheuttamia haittoja, tarjoamaan hoitoa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja saattamaan laittomaan toimintaan syyllistyneet rikosoikeudelliseen vastuuseen (Sosiaali- ja terveysministeriö).

Huumausainepolitiikkaa toteutetaan yhteistyössä lääkepolitiikan kanssa. Tämän yhteistyön tarkoituksena on lääkevalmisteiden saatavuuden turvaaminen ja uuden tutkimustiedon hyödyntäminen. Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus Fimea toimii huumausainelainsäädännön mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena (Sosiaali- ja terveysministeriö).

Suomalaisen huumausainelainsäädännön lähtökohtana toimii sitoutuminen kansainvälisiin sopimuksiin. Kansainvälisiä sopimuksia ovat edellä mainitut YK:n kolme yleissopimusta sekä Euroopan unionin neuvoston hyväksymä huumausainestrategia, jota toteutetaan toimenpideohjelman mukaisesti vuosina 2021-2025. Euroopan unionin huumausainestrategian tavoite on hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen. Strategiassa korostuu tasapainoinen lähestymistapa, haittojen vähentäminen, ihmisoikeuksien toteutuminen ja tieteelliseen näyttöön perustuvien keinojen käyttäminen. (Sotiaali- ja terveysministeriö).

2.2.1 Huumausainelaki

Huumausainelain tavoitteena on huumausaineiden laittoman Suomeen tuonnin, Suomesta viennin, valmistuksen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen sekä muiden huumaantumistarkoituksessa käytettävien aineiden aiheuttamien terveysriskien vähentäminen.

Huumausainelaisissa viitataan YK:n yleissopimukseen sekä EU:n säännöksiin, minkä lisäksi tietyt aineet on määritelty Suomessa huumausaineiksi. Huumausainelaisissa huumausaineella tarkoitetaan: *a) vuoden 1961 huumausaineyleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvia aineita ja valmisteita,*

b) psykotrooppisia aineita koskevan vuoden 1971 yleissopimuksen listoihin I–IV kuuluvia aineita ja valmisteita,

c) aineita, joiden sisällyttämisestä huumausaineen määritelmään on päätetty neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS, sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston puitepäätöksen 2004/757/YOS muuttamisesta uusien psykoaktiivisten aineiden sisällyttämiseksi huumausaineen määritelmään ja neuvoston päätöksen 2005/387/YOS kumoamisesta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/2103, mukaisesti,

d) kat-kasvia (Catha edulis), meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja ja Psilosybe-sieniä sekä

e) sellaisia huumaantumistarkoituksessa käytettäviä aineita, jotka ovat terveydelle vaarallisia jajoista on toimitettu tieto uusia psykoaktiivisia aineita koskevassa tiedonvaihdossa ja varhaisen

varoituksen järjestelmässä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1920/2006, sellaisena kuin

se on muutettuna asetuksen (EY) N:o 1920/2006 muuttamisesta uusia psykoaktiivisia aineita koskevan tiedonvaihdon, varhaisen varoituksen järjestelmän ja riskinarviointimenettelyn osalta annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2017/2101, mukaisesti tai jotka ovat

tällaisen aineen paikkaisomeereja taikka jotka ovat farmakologisilta ominaisuuksiltaan huumausaineeksi rinnastettavissa olevia lääkkeitä (Huumausainelaki 30.5.2008/373 1:3).

Valtioneuvoston asetuksessa (543/2008) on lueteltu YK:n toimesta huumausaineiksi määritellyt aineet liitteissä 1 ja 2. Samassa valtioneuvoston asetuksessa liitteessä 3 määritellään EU:n toimesta huumausaineeksi määritellyt aineet ja kansallisesti huumausaineeksi määritellyt aineet liitteessä 4.

2.2.2. Rikoslaki

Edellisessä luvussa todettiin, että huumausainelaisissa määritellään aineet, jotka ovat Suomessa kiellettyjä. Näiden aineiden suhteen rikolliset toimintatavat on määritelty rikoslain 50 luvussa. Tässä luvussa käsitellään kolme huumausainerikoksen muotoa lievimmästä ankarimpaan seuraavassa järjestyksessä: huumausaineen käyttörikos, huumausainerikos ja törkeä huumausainerikos.

Huumausaineen käyttörikos: Huumausaineen käyttörikokseen syyllistyy rikoslain 50 luvun 2 a §:n mukaan se, joka: *laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi* (Rikoslaki 19.12.1889/39 50:2 a).

Huumausaineen käyttörikoksessa eritellään huumausaineen käyttö tai huumausaineen hallussapito ja hankkimisen yritys omaa käyttöä varten. Huumausainetta voidaan käyttää suurikin määrä, mutta jos huumetta käyttäneen henkilön hallusta löytyy vain vähäinen määrä huumausainetta, on kyseessä huumausaineen käyttörikos löydetyn huumausaineen määrän vähäisyydestä johtuen (VKS 2018:2). Huumausaineen hallussapidon osalta huumausaineen käyttörikoksen tunnusmerkistö toteutuu, jos teko on tehty omaa käyttöä varten ja huumausainetta on ollut vähäinen määrä (VKS 2018:2).

Huumausainerikos: Huumausainerikokseen syyllistyy rikoslain 50 luvun 1 §:n mukaan, se joka laittomasti:

1) *valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kaktuksia (Catha edulis) tai Psilocybe-sieniä,*

2) *viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkoa, hamppua tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,*

3) *tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta taikka kuljettaa tai kuljetuttaa tai yrittää kuljettaa tai kuljetuttaa huumausainetta,*

4) *myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää huumausainetta, tai*

5) *pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta, on tuomittava huumausainerikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.* (Rikoslaki 19.12.1889/39 50:1).

Huumausainerikokseen voi syyllistyä monella tapaa. Kaikenlainen huumausaineisiin liittyvä toiminta, eli valmistaminen ja viljely, salakuljetus, levittäminen ja muu luovuttaminen, hallussapito sekä hankkiminen on rikoslain 50 luvussa säädetty rangaistavaksi (Nyman 2019, 9).

Törkeä huumausainerikos: Huumausainerikos muuttuu törkeäksi rikoslain 50 luvun 2 §:n mukaan, jos: *Huumausainerikoksessa*

1) rikoksen kohteena on erittäin vaarallinen huumausaine tai suuri määrä huumausainetta,

2) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,

3) rikos tehdään osana 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun, huumausainerikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa, (8.5.2015/564)

4) aiheutetaan usealle ihmiselle vakavaa hengen tai terveyden vaaraa, tai

5) levitetään huumausainetta alaikäisille tai muuten häikäilemättömällä tavalla

ja huumausainerikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikosentekijä on tuomittava törkeästä huumausainerikoksesta vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi (Rikoslaki 19.12.1889/39 50:2).

Tämän pykälän ensimmäisessä kohdassa on puhe erittäin vaarallisesta huumausaineesta tai suuresta määrästä huumausainetta. Huumausaineen määrä vaikuttaa siihen onko kyseessä huumausainerikos vai törkeä huumausainerikos. Erittäin vaarallisella huumausaineella tarkoitetaan huumausainetta, jonka käytöstä johtuvasta virheellisestä annostelusta voi seurata hengenvaara tai aineen lyhytaikaiseenkin käyttöön liittyy vakava terveydellisen vaurion vaara tai voimakkaat vieroitusoireet (Nyman 2019, 13).

Myös huumausaineiden määrä on olennaista määriteltäessä huumausainerikoksen laatua. Esimerkiksi korkeimman oikeuden oikeuskäytännössä 100 grammaa amfetamiinia pidetään suurena määränä, kun taas esimerkiksi 100 grammaa hasista ei pidetä suurena määränä. (Nyman 2019, 14).

3 YLEISIMMÄT HUUMAUSAINHEET SUOMESSA

3.1 Eniten käytetyt huumausaineet

Eniten käytetyt huumeet Suomessa ovat kannabis, amfetamiini, metamfetamiini, ekstaasi ja kokaiini sekä muut psykostimulantit. Muita käytettyjä huumausaineita ovat opioidit, kuten buprenorfiini, joka tunnetaan yleisesti myös nimellä subutex. Yleisesti käytettyihin huumausaineisiin lukeutuvat myös hallusinogeenit, kuten lysergihapon dietyyliamidi, eli LSD sekä psilosybiini, erilaiset synteettiset päihdeet, kuten hydroksivoihappo GHB, joka tunnetaan nimellä gamma sekä sen esiaste gammabutyrolaktroni GBL, joka tunnetaan nimellä lakka. Suomessa käytetyimpiin huumausaineisiin lukeutuvat myös hengitettävät ja impattavat inhalantit, kuten erilaiset puhdistusaineet ja spraymaalit (Häkkinen 2023).

3.2 Huumausaineet yksilöityinä

Kannabis: Kannabis on eniten käytetty huume Suomessa. Arviolta 800 000 suomalaista on kokeillut kannabista elämänsä aikana. Kuukausittain kannabista käyttää noin 100 000 suomalaista ja päivittäin noin 1000 suomalaista. Kannabiksen käyttö on yleisintä 25-34-vuotiailla (Häkkinen 2023).

Kannabistuotteet valmistetaan hampukasvista, jonka päihdyttävä aineosa on tetrahydrokannabinoli, eli delta-9-THC. Marihuana on hampun kuivattua lehteä sekä kukintoa ja hasis on kannabiksen emikasvin kuivattua hartsia (Käypähoito 2022). Kannabista käytetään Suomessa pääosin polttamalla sekä toisinaan höyryttämällä. Kannabista käytetään myös syömällä ja juomalla, mutta tämä käyttötapa on harvinaisempaa (Päihdelinkki). Kannabiksen psykoaktiivisin aine THC sitoutuu aivoissa ja ääreishermostossa sijaitseviin kannabinoidireseptoreihin. Kannabiksen vaikutus keskushermostossa on pääosin lamaava (Päihdelinkki). Kannabiksen vaikutus alkaa polttamalla tai höyryttämällä välittömästi ja vaikutus kestää muutamia tunteja. Syötynä vaikutus alkaa hitaammin ja kestää kauemmin (Päihdelinkki).

Kannabiksen vaikutukset ovat sekä piristäviä että rauhoittavia. Tyypillisesti kannabis vähentää aggressiivisuutta ja rentouttaa. Kannabis aktivoi ajatuksenjuoksua ja saattaa tehdä käyttäjästä sosiaalisemman. Kannabis muuttaa käsitystä tilasta ja ajasta sekä herkistää aisteja ja voi voimistaa ruokahaluja. Lieviä hallusinaatioita saattaa esiintyä runsaan käytön seurauksena (Päihdelinkki). Kannabis voi aiheuttaa ahdistusta, paniikkitunteja ja vainoharhaisuutta. Nuorilla henkilöillä on merkittävä riski sairastua psykoosiin kannabiksen käytön takia (Häkkinen 2023). Kannabiksen käyttö lisää skitsofreniariskiä. Erityisen paljon kannabista käytävillä on kaksinkertainen skitsofreniariski. Riskiä lisäävät käytön aloitus alle 16-vuotiaana, suvussa kulkevat psykoosisairaudet sekä aiemmat psykoosityyppiset kokemukset (Käypähoito 2018). Kannabiksen pitkäaikainen käyttö heikentää muistia, oppimista ja muita yleiseen kognitioon liittyviä toimintoja (Hyytiä 2015).

Amfetamiini: Alfametyylifenetyyliamiini, eli amfetamiini on stimulantteihin kuuluva huumausaine. Amfetamiini on kannabiksen jälkeen käytetyin huumausaine Suomessa (Hakkarainen 2015). Amfetamiinia käytetään yleisesti suun kautta, nuuskaamalla tai suonensisäisesti pistämällä. Korkein oikeus on linjannut amfetamiinin erittäin vaaralliseksi huumausaineeksi vuonna 1998 (KKO:1998:162). Amfetamiinin ongelmakäyttäjiä on arvioitu olevan Suomessa vuonna 2012 noin 11 000-17 800 (Rönkä 2020).

Amfetamiini stimuloi aivoja ja ääreishermostoa. Amfetamiini lisää usean välittäjäaineen toimintaa, erityisesti dopamiinin, serotoniinin ja noradrenaliinin. Amfetamiinin vaikutukseen ja vaikutuksen voimakkuuteen vaikuttavat aineen puhtaus, annoksen koko sekä käyttötapa. Suonensisäisessä käytössä amfetamiinin vaikutus alkaa välittömästi ja on voimakkaampi. Suonensisäisen käytön vaikutus voi kestää pisimmillään kuusi tuntia (Päihdelinkki).

Amfetamiinin vaikutuksiin kuuluvat lisääntynyt valppaus, jännitys ja hyvän olon tunne, puheliaisuus sekä fyysisen ja psyykkisen energian lisääntyminen. Suurina annoksina käytettynä amfetamiini saattaa aiheuttaa voimakkaita euforian, voiman ja seksuaalisuuden tunteita (Päihdelinkki). Amfetamiini poistaa nälän ja väsymyksen tunteen, nostaa verenpainetta sekä sydämen lyöntitiheyttä, mikä voi aiheuttaa rintakipuja, rytmihäiriöitä ja hengenahdistusta. Amfetamiinin käyttöön liittyy hengenvaarallisten komplikaatioiden riski, koska se vaikuttaa elimistöön kiihdyttävästi. Amfetamiini voi aiheuttaa rytmihäiriön, kehon ylikuumenemista, kallonsisäisen verenvuodon tai DIC-oireyhtymän, jonka lyhenne tulee sanoista disseminated intravascular coagulation (Päihdelinkki). Suurten amfetamiinimäärien käyttö saattaa laukaista psykoosin ja psykoosiriskin määrä kasvaa, jos amfetamiinia käytetään usein ja runsaasti. Runsas amfetamiinin käyttö aiheuttaa voimakasta ahdistusta ja vainoharhaisuutta (Päihdelinkki). Psykoottisten oireiden lisäksi amfetamiinin runsas käyttö voi aiheuttaa muun muassa voimakasta väsymystä, aliravitsemusta ja impulsiivisuutta. Runsas amfetamiinin käyttö vaurioittaa aivoja (Päihdelinkki).

Metamfetamiini: Metamfetamiini on amfetamiinin sukulaisaine. Metamfetamiinia myydään katukaupassa vesiliukoisena jauheena, kiteinä ja tabletteina. Metamfetamiinia käytetään syömällä, nuuskaamalla, polttamalla tai suonensisäisesti (Sairanen 2005). Aineen vaikutuksen ovat samanlaiset kuin amfetamiinilla, mutta voimakkaammat. Metamfetamiinin käyttö aiheuttaa herkästi sekavuutta, impulsiivista ja väkivaltaista käytöstä, harhaluuloisuutta sekä harha-aistimuksia (Sairanen 2005).

Ekstaasi: MDMA eli metyleenidioksimetamfetamiini on keskushermostoa stimuloiva huumausaine, joka tunnetaan paremmin nimellä ekstaasi. Ekstaasia myydään usein tabletteina tai MDMA-yhdisteenä jauheena kristallimaisessa muodossa. Ekstaasia käytetään tavallisimmin suun tai nenän kautta. Aine saapui suomeen 1990-luvun taitteessa tekno- ja rave-kulttuurin myötä (Storvik 2021). Suomalaisista ekstaasia on kokeillut elämänsä aikana noin 2-3 %. Nuorten aikuisten keskuudessa

noin 6-7 % on elämänsä aikana kokeillut ekstaasia. Lukemat ovat melko samanlaisia amfetamiinin kanssa (Jääskeläinen ym 2016, 27).

MDMA lisää aivojen serotoniini- ja dopamiinivälittäjäaineiden toimintaa. Vaikutus alkaa noin 30-60 minuutin kuluttua ottamisesta ja kestää noin 5-6 tuntia, riippuen annoksesta (Päihdelinkki). Ekstaasin psyykkisiin vaikutuksiin kuuluvat euforia, läheisyyden tunteen lisääntyminen, itseluottamuksen ja sosiaalisuuden lisääntyminen, aistien herkistyminen sekä vahvat tunne-elämykset. Ekstaasin negatiivisia psyykkisiä vaikutuksia voivat olla epätodelliset tuntemukset, epävarmuus omasta persoonasta, paniikkitilat sekä akuutit psykoositilat (Saarijärvi & Lopperi 2003).

Kokaiini: Kokaiini kuuluu stimulantteihin ja se vaikuttaa kiihdyttävästi keskushermostoon. Kokaiinia valmistetaan eristämällä sitä kokapensaasta lehdistä. Lehdistä uutetaan kokaiiniemästä, josta jalostetaan vaaleaa, vesiliukoista ainetta suolahapon avulla (Päihdelinkki). Kokaiinin yleisin käyttötapa on nenän kautta nuuskaaminen. Myös suonensisäinen käyttö on mahdollista, mutta sitä esiintyy vähäisissä määrin. Kokaiinin olomuodoista Crackia ja Free-basea voidaan käyttää polttamalla (Päihdelinkki).

Kokaiini vaikuttaa psyykkisesti piristämällä, kiihdyttämällä, lisäämällä tarmokkuutta ja suorituskykyä, nostamalla mielialaa, poistamalla sosiaalisia pelkoja, estoja ja ahdistusta. Kokaiinin vaikutuksen alaisena itsetunto voi olla kohonneempi. Negatiivisiin psyykkisiin vaikutuksiin kuuluvat ärtyisyys, ahdistuneisuus, levottomuus, lisääntynyt vainoharhaisuus sekä ailahteleva mieliala (Päihdelinkki). Kokaiinin fyysisiä vaikutuksia ovat kohonnut verenpaine ja sydämen lyöntitiheys, veren happi- ja glukoosipitoisuuksien lisääntyminen, laajentuneet pupillit sekä vähentynyt ruokahalu ja unen tarve (Päihdelinkki).

Kokaiinin käyttöön liittyy useita riskejä. Akuutteja riskejä ovat verihyytymät, rytmihäiriöt, sydänlihastulehdus, aivohalvaus ja kehon ylikuumentuminen. Nämä ovat usein seuraus yliannostuksesta. Kokaiinin yliannostukseen voi liittyä myös hengitysteiden lamaantuminen, hallusinaatiot, paniikkikohtaukset ja vainoharhaisuus (Päihdelinkki). Pitkäaikainen kokaiinin käyttö altistaa aliravitsemukselle, univaikeuksille, krooniselle väsymykselle ja erilaisille psyykkisille oireille. Pitkäaikaiskäyttö aiheuttaa myös muisti- ja keskittymisongelmia, päänsärkyä, kouristuksia ja paniikkikohtauksia. Kokaiinin pitkäaikaiskäyttö lisää myös vainoharhaisten ajatusten ja muiden psykoottisten oireiden todennäköisyyttä (Päihdelinkki).

Opioidit: Opioidit ovat voimakkaita kipua poistavia aineita. Vahvat lääkeopioideit ovat Suomessa reseptilääkkeitä (Päihdelinkki). Opioideja käytetään runsaasti myös ilman määräystä, jolloin kyse on lääkkeiden väärinkäytöstä. Suomessa yleisin väärinkäytetty opioidi on buprenorfiini, joka tunnetaan yleisemmin nimellä Subutex (Hietalahti 2015). Buprenorfiinia käytettiin alun perin lääkkeenä voimakkaisiin kiputiloihin ja sittemmin se on havaittu sopivan opiaattiriippuvaisten hoito- ja korvauslääkkeeksi (Hietalahti 2015). Päihdekäytössä buprenorfiinia käytetään suoneen pistämällä, joka tekee sen

erityisen vaaralliseksi, koska ainetta ei ole tarkoitettu injektoidavaksi (Hietalahti 2015). Muita usein Suomessa väärinkäytettyjä opioideja ovat muun muassa oksikodoni, metadoni, kodeiini ja fentanyyli (Päihdelinkki).

Useimmiten opioidit on luokiteltu sekä lääke- että huumausaineeksi, ja niiden käyttö, hallussapito ja osto ilman lääkärin määräystä on laitonta (Päihdelinkki). Korkein oikeus on Suomessa linjannut buprenorfiinin vuonna 2004 sekä metadonin vuonna 2014 erittäin vaarallisiksi huumausaineiksi (KKO:2004:127) ja (KKO:2014:41).

Opioidit vaikuttavat kipua poistavasti. Ne saavat myös aikaan euforisia tunteita ja poistavat fyysisen kivun lisäksi myös henkistä kärsimystä. Negatiivisiin vaikutuksiin kuuluvat ummetus, pahoinvointi, oksentelu, huimaus ja ihon kutina. Opioidit voivat heikentää muistia ja keskittymiskykyä (Päihdelinkki). Opioidien väärinkäyttöön liittyy myös riski hengenvaarallisesta yliannostuksesta. Opioidivalmisteet lamaannuttavat keskushermoston toimintaa ja hengityslama on yleisin kuolinsyy liittyen opioidimyrkytykseen (Päihdelinkki). Suomessa opioidien käytöstä seuraa enemmän sairaalakäyntejä kuin mistään muusta laittomasta päihteestä (Varjonen, 2015).

LSD ja psilosybiiniset: Lysergihapon dietyyliamidi, eli LSD on mielen toimintaan ja aistikokemuksiin vaikuttava voimakas huumausaine. LSD on useimmiten imeytetty johonkin toiseen aineeseen, kuten paperiin tai sokeripaloihin. LSD:n yleisin käyttötapa on suun kautta (Päihdelinkki).

LSD sitoutuu aivojen serotoniinireseptoreihin, jotka ovat keskeisiä aistien, muistin, tunteiden ja itsetietoisuuden kannalta. Vaikutus alkaa noin 30-60 minuutin kuluttua ottamisesta ja voi kestää jopa 16 tuntia. LSD:n vaikutukset voivat olla yksilöllisiä ja ne voivat erota annoskoosta riippuen voimakkuudeltaan ja laadultaan (Päihdelinkki). LSD:n vaikutuksen alaisena käsitys minuudesta ja todellisuudesta voi hämärtyä tai suurina annoksina kadota kokonaan. LSD myös vaikeuttaa informaation käsittelyä, kommunikointia ja loogista ajattelua. LSD korostaa niitä ajatuksia, jotka ovat juuri päällimmäisenä mielessä ja tunteet voivat heilahdella ääripäästä toiseen (Päihdelinkki).

LSD:n tuomat vaikutukset voivat johtaa ahdistukseen ja paniikkiin. Sillä on myös taipumus nostaa esiin tiedostamattomia ajatuksia, tunteita, traumoja ja muistoja. LSD voi pahentaa mielenterveysongelmia ja tai johtaa psykoosiin henkilöillä, joilla psykoosiriski on suuri (Päihdelinkki).

Psilosybiiniset käytetään päihtymistarkoituksessa niiden hallusinogeenisten, eli aistiharhoja aiheuttavien vaikutusten vuoksi. Niiden vaikutukset muistuttavat LSD:n vaikutuksia ja ne ovat sienten sisältämien tryptamiinirakenteisten alkaloidien, psilosybiinin ja psilosiinien aiheuttamia (Kankaanpää 2015).

Psilosybiiniset on luokiteltu Suomessa huumausaineiksi. Korkein oikeus on linjannut vuonna 2017, että psilosybiiniset eivät täytä erittäin vaarallisen huumausaineen määritelmää (KKO:2017:33).

Sienten vaikuttava aine psilosybiini varastoituu aivojen serotoniinireseptoreihin LSD:n tavoin. Aine muuttuu elimistössä psilosiiniksi ja vaikutus alkaa 30-60 minuutin kohdalla ottamisesta ja kestää noin 3-6 tuntia. Sienet vaikuttavat vahvasti ajatteluun, tunteisiin ja aisteihin ja muuttavat käsitystä ajasta ja paikasta (Päihdelinkki). Myös sienet LSD:n tavoin korostavat päällimmäisenä mielessä olevia tunteita, ja tunteet voivat vaihdella ääripäästä toiseen (Päihdelinkki). Sienet voivat aiheuttaa voimakkaita pelon ja ahdistuksen tunteita sekä aiheuttaa paniikkikohtauksen. Pelko- ja ahdistusreaktioiden todennäköisyys lisääntyy annoksen kasvaessa. Sienet voivat LSD:n tavoin nostaa pintaan vaikeita ajatuksia, tunteita ja muistoja (Päihdelinkki).

Gamma ja lakka: Gammahydroksivoihappo, eli GHB on kemiallinen yhdiste, jota esiintyy luontaisesti ihmisen aivoissa ja se on gamma-aminovoihapon esiaste ja aineenvaihduntatuote. Gammaa valmistetaan päihdetarkoitukseen lakasta. Lakka, eli gammabutyrolaktoni on gamman esiaste ja se muuttuu ihmisen elimistössä gammaksi (Päihdelinkki). Lakkaa käytetään gamman tavoin päihtymistarkoituksessa, ja se on paljon gammaa voimakkaampaa. Lakkaa käytetään myös kemianteollisuudessa sekä ainesosana joissain puhdistusaineissa ja liuottimissa (Päihdelinkki).

Gamman vaikutus alkaa 5-30 minuutin kuluttua ja lakan vaikutus 10-15 minuutin kuluttua ottamisesta ja ne kestävät muutamia tunteja. Gamman ja lakan vaikutukset voivat vaihdella geneettisistä ja aineenvaihdunnallisista syistä (Päihdelinkki).

Gamman ja lakan vaikutukset ovat sekä stimuloivia että rauhoittavia. Yleisimpiin positiivisina pidettyihin vaikutuksiin kuuluvat rentoutuminen, kohonnut mieliala, euforia, estottomuus, sosiaalisuus ja lisääntynyt seksuaalinen halukkuus (Päihdelinkki). Gammalla ja lakalla on runsaasti haittavaikutuksia, kuten verenpaineen lasku, muistamattomuus, uneliaisuus, huimaus, pahoinvointi, oksentelu, kouristukset, sydämen lyöntitiheyden lasku, hengityksen hidastuminen, hengityksen pysähtyminen, aistiharhat, tajuttomuus ja kooma (Partanen 2005).

Liuottimet, eli inhalantit: Inhalantit ovat aineita, joita hengitetään ja haistellaan päihtymistarkoituksessa eli impataan. Impattaviin aineisiin voi kuulua esimerkiksi liuotinaineita, ponnekaasuja, butaani- ja propaanihiilivetyjä sekä nitriittejä. Tällaisia aineita voi esiintyä esimerkiksi liimoissa, maaleissa ja tupakansytyttimissä (Päihdelinkki). Yleisimmin kemikaaleja hengitetään alkuperäispakkauksesta nenän tai suun kautta (Päihdelinkki).

Liuottimien ja inhalanttien päihdyttävyyden riippuu pitkälti siitä, mikä aine on kyseessä. Nestemäiset aineet vaikuttavat nopeammin ja voimakkaammin. Liimoista kemikaalihöyryjä vapautuu hitaammin. Impattavien aineiden vaikutukset alkavat yleensä välittömästi ja kestävät joitakin minuutteja (Päihdelinkki).

Impkauksen positiivisiksi mielletyt vaikutukset ovat yleensä euforian, jännityksen ja estottomuuden tunne. Impattavien aineiden vaikutusta voi verrata alkoholin tuomaan humalaan. Impkauksesta seuraa usein päänsärky (Päihdelinkki). Liuottimien hengityksestä aiheutuvalle päihtymykselle tyypillisiä oireita ovat riitaisuus ja aggressiivisuus, apatia sekä heikentynyt arvostelu- ja tarkkaavaisuuskyky (Häkkinen 2023). Impkaukseen sisältyy myös akuutti kuoleman riski, sillä se voi aiheuttaa rytmihäiriöitä, lamauttaa hengityksen tai aiheuttaa tajuttomuuden, johon sisältyy riski oksennukseen tukehtumisesta (Päihdelinkki).

4 HUUMETILANNE SUOMESSA

4.1 Aikaisempia tutkimuksia

Huumeiden käyttöä, sen yleisyyttä, huumausainerikollisuutta ja huumeasenteita tutkitaan monen eri tahon toimesta monenlaisin tutkimusmenetelmin.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos suorittaa jätevesitutkimusta vuosittain. Jätevesitutkimus tuottaa tietoa huumeiden käytön alueellisista esiintyvyyksistä ja sen muutoksista. Huumausainejäämien seuranta jätevedestä on ollut käynnissä kansainvälisesti noin 15 vuoden ajan. Suomessa terveyden ja hyvinvoinnin laitos on toteuttanut jätevesitutkimusta vuodesta 2012 alkaen. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen jätevesitutkimuksen piirissä on noin 60 prosenttia koko Suomen väestöstä. Huumeiden käyttöä mitataan parillisina vuosina suurimpien kaupunkien sekä niiden lähialueiden puhdistamattomasta jätevedestä (Gunnar ym. 2022).

Huumeruiskujen ainejäämätutkimusta toteutetaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimesta. Tutkimus tuottaa tietoa pistämällä käytettyjen päihteiden esiintyvyydestä ja siinä tapahtuvista muutoksista. Tutkimusta toteutetaan osana eurooppalaista verkostoa, joka mahdollistaa vertailun maiden välillä vallitsevista trendeistä. Tutkimuksella pyritään selvittämään käytetäänkö samalla ruiskulla eri päihteitä sekä pyritään löytämään päihteissä olevia epäpuhtauksia ja uusia muuntohuumeita. Suomessa tutkimus on toteutettu Helsingissä keräämällä ruiskuja vuosina 2017 ja 2021-2022. Keräykset tehtiin viidessä ja vuosina 2018-2020 kuudessa eri sosiaali- ja neuvontapisteessä eri puolilla kaupunkia (Gunnar ym. 2017). Tutkimusta on toteutettu vuodesta 2017 alkaen, jolloin tutkimuksen kohdekaupungit olivat Helsinki, Pariisi, Amsterdam, Lausanne, Budapest ja Glasgow. Kohdemaita on tullut kuitenkin lisää vuosien saatossa ja vuonna 2022 ensimmäinen Afrikan maa Tunisia osallistui tutkimukseen. Ruiskuhuumejäämätutkimusta rahoittaa Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus eli EMCDA (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction), joka myös julkaisee tutkimuksia (Gunnar ym. 2017).

Suomalaisten huumeiden käyttöä on säännöllisesti kartoitettu 1990-luvulta alkaen erilaisilla väestökyselyillä. Koko Suomen väestön huumeiden käyttöä on pyritty selvittämään Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämällä väestötutkimuksella *Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet* (Karjalainen ym. 2020). Tutkittavat on poimittu satunnaisotannalla 15-69-vuotiaasta suomalaisväestöstä. Ahvenanmaa ja laitoksissa asuva väestö sekä vailla vakituista asuntoa olevat henkilöt on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle. Kyselyn rakenne ja asetelma on pidetty samanlaisena, joten siitä saa hyvän kuvan huumeiden käytössä tapahtuvista muutoksista. Viimeisin kysely on toteutettu vuonna 2018 (Karjalainen ym. 2020).

Eurooppalainen koululaistutkimus, eli ESPAD seuraa Euroopan 15-16-vuotiaiden koululaisten alkoholin, tupakan ja huumeiden käytössä tapahtuvia muutoksia. Tutkimusta on tehty vuodesta 1995 alkaen neljän vuoden välein, ja se on käsittänyt 23-39 Euroopan maata. Uusin ESPAD-tutkimusaineisto on kerätty vuonna 2019. Tutkimuksella haetaan muun muassa vastauksia nuorten huumeekokeiluja ja päihdeasenteita koskeviin kysymyksiin (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos teettää kouluterveyskyselyä koko maan laajuisesti. Kouluterveyskyselyllä pyritään tuottamaan tietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palveluista. Kyselyssä on myös kannabiksen ja muiden huumeasaineiden kokeilua ja käyttöä koskevia kysymyksiä. Kysely suunnataan vuonna 2023 perusopetuksen 4- ja 5-luokkalaisille, 8- ja 9-luokkalaisille, lukioiden ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoille sekä kaikille ammatillista perustutkintoa suorittaville alle 21-vuotiaille (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos).

Seuraavissa luvuissa tarkastellaan kaikkien suomalaisten ja erikseen suomalaisten nuorten huumeiden käyttöä tarkemmin näitä tutkimuksia hyödyntäen. Sen lisäksi tarkastellaan nuorten päihteiden sekakäyttöä sekä huumeiden käyttöä Kangasalla.

4.1.1 Huumeiden käyttö

Kansainvälisen tavan mukaan huumeiden käyttöä tarkastellaan prevalenssien avulla. Prevalenssi tarkoittaa suhteellista esiintyvyyttä tietyssä joukossa. Prevalenssit jaetaan kolmeen ryhmään jotka ovat **elinikäisprevalenssi**, joka tarkoittaa joskus elinaikana tapahtunutta huumeiden kokeilua tai käyttöä, **vuosiprevalenssi**, joka tarkoittaa viimeisen 12 kuukauden aikana tapahtunutta huumeiden käyttöä sekä **kuukausiprevalenssi**, joka tarkoittaa viimeisen 30 päivän aikana tapahtunutta huumeiden käyttöä (Karjalainen ym. 2020, 16). Elinikäisprevalenssi tarkoittaa yleensä huumeekokeiluja, jotka ovat jääneet yhteen tai kahteen kertaan, kun taas vuosiprevalenssi ja kuukausiprevalenssi kertovat usein jatkuvammasta huumeiden käytöstä, mutta näihinkin prevalensseihin sisältyy kertakokeiluja (Karjalainen ym. 2020, 16).

Suomalaisten huumeiden käyttö on kahtena viime vuosikymmenenä yleistynyt sekä erilaisten aineiden kirjo on moninaistunut. Suomalaisten huumeiden käyttöä ja huumeasenteita koskevan tutkimuksen (Karjalainen ym. 2020, 16, 53-54) mukaan 24 % suomalaisista oli kokeillut jotakin huumetta elämänsä aikana. Tuo luku oli 6 % vuonna 1992 (Karjalainen ym. 2020, 53). Miehet käyttävät huumeita naisia enemmän. Tutkimuksen mukaan 28 % miehistä on käyttänyt elämänsä aikana jotakin huumausainetta, kun naisten kohdalla tämä luku on 20 %. Vuonna 1992 nämä luvut olivat miesten kohdalla 7 % ja naisten kohdalla 4 %. Yleisintä huumeiden käyttö on 25-34-vuotiaiden keskuudessa. 48 % 25-34-vuotiaista miehistä oli vuonna 2018 käyttänyt elämänsä aikana jotain huumetta. Samanikäisten naisten osuus oli tässä tapauksessa 41 % (Karjalainen ym. 2020, 53). Myös vuosi- ja kuukausiprevalenssit olivat korkeimmat tässä ikäryhmässä. Vuosiprevalenssi tämän ikäryhmä miehillä oli 23 % ja naisilla 12 %. Kuukausiprevalenssi oli miehillä 10 % ja naisilla 5 % (Karjalainen ym. 2020, 53-54).

Eniten käytetty huumausaine on pitkään ollut kannabis. Kannabiksen kokeilut ja käyttö ovat nelinkertaistuneet vuodesta 1992 vuoteen 2018 mennessä. Kannabis on erityisen suosittua etenkin 25-34-vuotiaiden miesten keskuudessa. Elinikäisprevalenssi edellä mainitun ikäryhmän osalta on 44 % kannabiksen osalta (Karjalainen ym. 2020, 16, 55). Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän valtakunnallisen jätevesitutkimuksen mukaan amfetamiinin, metamfetamiinin, ekstaasin ja kokaiinin käyttö on lisääntynyt Suomessa vuosina 2012-2022 (Gunnar ym. 2022). Erityispiirteitä tälle trendille on amfetamiinin käytön voimakas kasvu, joka koki huippunsa vuoden 2021 alkupuolella sekä kokaiinin käytön voimakas kasvu. Kokaiinin käyttö painottuu voimakkaasti eteläisen Suomen suuriin kaupunkeihin (Gunnar ym. 2022).

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän ruiskuhuumejäätutkimuksen mukaan yleisin pistämällä käytetty huume on buprenorfiini. Helsingin terveysneuvontapisteistä satunnaisesti kerätyistä huumeruiskuista todetut kaksi yleisintä yhdistettä vuoden 2022 syys-lokakuussa olivat buprenorfiini (osuus 39,7 %) ja amfetamiini (osuus 23,7 %). Buprenorfiinin osuus Suomessa korostuu vertailussa muihin Euroopan maiden pääkaupunkeihin. Vuoden 2019 ruiskuhuumejäätutkimuksen mukaan Helsingissä buprenorfiinin osuus kaikista yhdisteistä oli 67 %. Missään muussa tutkimuksessa mukana olleessa kaupungissa buprenorfiini ei ollut yleisin pistämällä käytetty yhdiste. Esimerkiksi Oslolla yleisin yhdiste oli heroini (72 %), Amsterdamissa amfetamiini (69 %) ja Vilnassa metadoni (92 %) (Gunnar ym. 2023).

4.1.2 Huumausainekuolemat

Suomessa tapahtuvat huumausainekuolemat ovat tavallisimmin myrkytyskuolemia, jotka liittyvät suurelta osin alkoholin, bentsodiatsepiinien sekä opioidien yhteiskäyttöön. Tyypillistä tällaiselle kuolemalle on, että uhri kuolee nukkuessaan (Sedergren 2021). Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2021 huumeisiin kuoli 287 henkilöä, joka on 29 enemmän kuin edeltävänä vuonna.

Huumausainekuolemien määrä oli vuonna 2021 mittaushistorian korkein eli vuodesta 2006 alkaen (Tilastokeskus 2022). Suurin osa huumekuolemista liittyy usean aineen samanaikaiseen, eli niin sanottuun sekakäyttöön. Vuoden 2021 huumekuolemien vaikuttavin aine oli jokin opioidi (Tilastokeskus 2022). Vuonna 2021 huumausaineisiin kuoli 215 miestä ja 72 naista. Huumeisiin kuolleiden miesten mediaani-ikä oli 34 vuotta ja naisten 36 vuotta. Suurin huumeisiin kuollut ikäryhmä oli miehillä 25-34 ja naisilla 25-39 (Tilastokeskus 2022). Suomen prosentuaalinen osuus nuorten, eli alle 25-vuotiaiden huumekuolemista oli EU:n korkein vuonna 2020. Vuonna 2020 lähes 30 % huumausaineisiin kuolleista oli alle 25-vuotiaita (EMCDDA 2022).

4.1.3 Huumausainerikollisuus

Vuonna 2022 poliisin tietoon tuli Suomessa rikoslain 50 luvun mukaisia huumausainerikoksia 23 776 kappaletta. Näistä huumausaineen käyttörikoksia oli 17 165 kappaletta, huumausainerikoksia 5576 kappaletta ja törkeitä huumausainerikoksia 1026 kappaletta (Poliisi 2023).

Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella, johon Kangasalan kaupunki kuuluu, poliisin tietoon tuli vuonna 2022 huumausaineen käyttörikoksia 2362 kappaletta, huumausainerikoksia 798 ja törkeitä huumausainerikoksia 91 kappaletta (Poliisi 2023). Kangasalla rikoslain 50 luvun mukaisia huumausainerikoksia poliisin tietoon tuli 85 kappaletta vuonna 2022. Kuluvan vuoden aikana Sisä-Suomen poliisilaitoksen alueella huumausaineen käyttörikoksia on tullut poliisin tietoon 384 kappaletta, huumausainerikoksia 122 ja törkeitä huumausainerikoksia 26 kappaletta. Kangasalla poliisin tietoon on tullut rikoslain 50 luvun mukaista huumausainerikoksia 12 kappaletta (Poliisi 2023).

4.1.4 Huumeasenteet

Suomalaisten asenteet huumausaineita kohtaan ovat muuttuneet viime vuosikymmeninä sallivammiksi. Karjalaisen tutkimuksessa (2020, 95) käy ilmi, että vuonna 2018 27 % 15-69-vuotiaista suomalaisista piti huumeita Suomessa suurena ongelmana, 53 % kohtalaisena ongelmana, 18 % vähäisenä ongelmana ja 2 % ei pitänyt huumeita ongelmana lainkaan. Miehistä 27 % piti huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana Suomessa, naisten osuus tässä kysymyksessä oli 14 %. Tutkimuksen tulosten mukaan nuoret pitävät huumeita vähäisempänä ongelmana kuin iäkkäämmät. 43 % 15-24-vuotiaista ja 30 % 25-34-vuotiaista piti huumeita korkeintaan vähäisenä ongelmana Suomessa (Karjalainen ym. 2020, 95).

Vuonna 2002 14 % samaiseen tutkimukseen vastanneista oli sitä mieltä, ettei huumeiden käytöstä pitäisi rangaista. Vuonna 2018 tuo luku oli 20 %. Miehistä 24 % oli vastannut vuonna 2018, ettei huumeiden käytöstä pitäisi rangaista ja naisista samalla tavalla oli vastannut 15 %. Rangaistuksen poistamista kannatettiin eniten 25-34-vuotiaiden keskuudessa. Tuosta ikäluokasta 29 % oli sitä mieltä, että huumeiden käytöstä ei pidä rangaista (Karjalainen ym. 2020, 97). Kannatetuin rangaistusmuoto

huumeiden käytöstä oli tutkimuksen perusteella sakkorangaistus. 30 % miehistä ja 32 % naisista oli sitä mieltä, että huumeiden käytöstä tulee rangaista sakkorangaistuksella (Karjalainen ym. 2020, 97). Sekä miehistä että naisista 29 % katsoi, että huumeiden käytöstä täytyy rangaista vankeusrangaistuksella. Rankaisemista muulla tavalla kuin sakolla tai vankeudella kannatti miehistä 17 % ja naisista 25 % (Karjalainen ym. 2020, 97).

Karjalaisen tutkimuksessa (2020, 98-99) selviää, että nuoret suhtautuvat kannabiksen säännölliseen käyttöön myönteisemmin, kuin alkoholin säännölliseen käyttöön. Miehistä 23 % ja naisista 9 % piti viikoittaista humalaan juomista korkeintaan vähäisenä riskinä. 15-24-vuotiaista sekä 25-34-vuotiaista 19 % näki, että viikoittaiseen humalaan juomiseen sisältyi korkeintaan vähäinen riski (Karjalainen ym. 2020, 98). Kannabiksen kokeilun osalta miehistä 61 % ja naisista 44 % piti siihen sisältyvää riskiä korkeintaan vähäisenä. Nuorissa ikäluokissa osuus oli korkeampi. 69 % 15-24-vuotiaista ja 71 % 25-34-vuotiaista koki, että kannabiksen kokeiluun sisältyy korkeintaan vähäinen riski. Kannabiksen säännölliseen käyttämisen suhteen 21 % miehistä ja 9 % naisista oli vastannut siihen sisältyvän riskin olevan korkeintaan vähäinen. Nuorista ikäluokista riski koettiin vähäisemmäksi kannabiksen säännöllisen käytön suhteen. 27 % 15-24-vuotiaista ja 26 % 25-34-vuotiaista piti kannabiksen säännölliseen käyttöön liittyviä riskejä korkeintaan vähäisinä (Karjalainen ym. 2020, 99).

Kannabiksen ohella myös ekstaasiin suhtaudutaan aiempaa myönteisemmin. Karjalaisen tutkimuksen (2020, 100) mukaan ekstaasin kertakäyttöön liittyvää riskiä piti korkeintaan vähäisenä 25 % miehistä ja 14% naisista. Tässäkin tapauksessa nuoret ikäluokat korostuvat riskien vähäisinä pidossa. 30 % 15-24-vuotiaista ja 32 % 25-34-vuotiaista piti ekstaasin kokeilun riskiä korkeintaan vähäisenä (Karjalainen ym. 2020, 100). Miehistä 17 % piti myös amfetamiinin kokeilun riskiä korkeintaan vähäisenä (Karjalainen ym. 2020, 101).

4.2 Nuorten huumeiden käyttö

Suomalaisten 15-16-vuotiaiden nuorten alkoholin käyttö sekä tupakointi on vähentynyt, mutta kannabiskokeilut ovat lisääntyneet. Näin selviää ESPAD-tutkimuksesta vuodelta 2019 (Härkönen ym. 2019, 1). Kannabiksen käyttö on yleistynyt 15-16-vuotiaiden suomalaisnuorten ja erityisesti poikien keskuudessa. Pojista viisi ja tytöistä kolme prosenttia kertoi käyttäneensä kannabista viimeisen 30 päivän aikana. Viimeisen vuoden aikana 11 % pojista ja 8 % tytöistä kertoi käyttäneensä kannabista ja elinaianaan pojista 13% ja tytöistä 9% olivat käyttäneet kannabista (Härkönen ym. 2019, 7). Samaisessa julkaisussa (2019, 12-13) selviää, että 15-16-vuotiaiden nuorten asenteet huumeiden käyttöä kohtaan ovat lieventyneet 1990-luvun puolivälistä alkaen. Vuoden 2019 ESPAD-tutkimuksessa selvisi, että yli puolet pojista ja lähes puolet tytöistä katsoi, ettei kannabiskokeiluihin liity ollenkaan riskejä tai riskit ovat vähäisiä (Härkönen ym. 2019).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan koko Suomen 8- ja 9-luokkalaisista peruskoululaisista kahdeksan prosenttia oli kokeillut jotain laiton huumetta. Pojista yhdeksän prosenttia ja tytöistä seitsemän prosenttia oli kokeillut jotain huumetta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2021). Peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisista 7,7 % oli kokeillut kannabista ainakin kerran, poikien osuuden ollessa 1,9 % tyttöjä suurempi. Samasta ikäryhmästä kannabista oli viimeisen 30 päivän aikana käyttänyt 3,8 % kaikista oppilaista ja tässäkin kategoriassa poikien osuus oli tyttöjä suurempi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021). Kyselyyn vastanneista peruskoululaisista 3,2 % oli käyttänyt jotain muuta huumetta kuin kannabista viimeisen 30 päivän aikana. Pojista neljä prosenttia ja tytöistä 2,3 % oli käyttänyt jotain muuta huumausainetta kuin kannabista viimeisen kuukauden aikana (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021).

Kouluterveyskyselyn mukaan lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoista 12,6 % oli kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden osuus laittomia huumeita kokeilleista oli 17,7 % koko maassa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2021). Lukioissa miesten osuus huumeita kokeilleista oli naisia suurempi ja ammattikouluissa toisin päin. Lukiossa 14 % miehistä ja 11,6 % naisista oli kokeillut jotain huumetta. Ammattikouluissa 20 % naisista ja 16 % miehistä oli käyttänyt laiton huumetta. Lukioiden ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoista kannabista oli ainakin kerran kokeillut 12,4 % lukiolaisista. Pojista kannabista oli kokeillut 13,8 % ja tytöistä 11,4 %. Ammatillisten oppilaitosten kohdalla luku oli lukioita hieman suurempi. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista 17,3 % oli kokeillut kannabista. Ammattikoulun kohdalla naisten osuus kannabista kokeilleista oli miehiä suurempi. 19,7 % naisista, kun taas 15,6 % miehistä oli kokeillut kannabista ainakin kerran (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021). Viimeisen 30 päivän aikana lukion opiskelijoista yhteensä 3,4 % oli käyttänyt kannabista ammattikoulun opiskelijoiden osuuden ollessa tasan viisi prosenttia. Lukioissa miesten osuus oli yhden prosenttiyksikön naisia suurempi ja ammattikoulussa miesten osuus oli 0,6 % naisia suurempi. Lukioissa viimeisen 30 päivän aikana 1,1 % opiskelijoista oli käyttänyt jotain muuta huumetta kuin kannabista, kun ammattikoulujen opiskelijoista tämä osuus oli 2,3 %. Niin lukioissa kuin ammattikouluissakin miesten osuus oli naisia suurempi. Lukioissa miesten osuus oli 0,2 % suurempi kuin naisten jotain muuta huumetta käyttäneistä ja ammattikouluissa miesten osuus oli 0,7 % suurempi kuin naisten (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021).

4.2.1 Nuorten altistuminen huumeille

Huumeille altistuminen tarkoittaa sitä, että henkilö joko itse tuntee jonkun huumeita käyttävän tai sitten henkilölle itselleen on kaupattu tai tarjottu huumausaineita. Huumausaineille altistuminen ja huumeiden tarjonta on kasvanut viime vuosikymmeninä. Vuonna 2018 lähes puolet suomalaisista eli 43 % tunsi jonkun huumeita käyttävän. Karjalaisen tutkimus (Karjalainen ym. 2020, 45) kertoo, että vuonna 2018 56 % nuorista, eli 15-24-vuotiaista tunsi jonkun huumeita käyttävän ihmisen henkilökohtaisesti.

Vuonna 2018 43 prosentille nuorista oli tarjottu joskus huumeita. 15-24-vuotiaista vastaajista 46 prosentille miehistä ja 40 prosentille naisista oli tutkimuksen mukaan tarjottu joskus huumausaineita. Karjalaisen tutkimus (Karjalainen ym. 2020, 47) osoittaa, että 32 prosentille nuorista oli tarjottu viimeisen 12 kuukauden aikana huumausaineita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyn mukaan vuonna 2021 koko Suomen 8- ja 9-luokan oppilaista 47 % oli sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita. Lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoista tuota mieltä oli 57,2 %. Ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden keskuudessa 58,3 % koki, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita.

4.2.2 Nuorten sekakäyttö

Karoliina Karjalaisen, Pekka Hakkaraisen ja Kirsimarja Raitasalon julkaisu *Nuorten huumeiden käyttö: Tarkastelussa alaikäiset ja täysi-ikäiset nuoret* (Karjalainen ym. 2019, 317) mukaan täysi-ikäisistä nuorista, eli 18-25-vuotiaista 23 % on sekakäyttänyt, eli käyttänyt useampaa kuin kahta ainetta samanaikaisesti. Alaikäisistä 15-16 vuotiaista 7 % oli sekakäyttänyt päihteitä. Täysi-ikäisillä nuorilla sekakäyttö miesten keskuudessa oli naisia yleisempää, kun taas alaikäisten nuorten kohdalla tilanne oli päinvastainen (Karjalainen ym. 2019, 317).

Yleisin alkoholin kanssa käytetty aine oli kannabis ja toiseksi yleisin sekakäytön muoto oli alkoholin kanssa käytetyt lääkkeet. Täysi-ikäisistä nuorista 11 % oli käyttänyt alkoholia ja kannabista samanaikaisesti, kun taas alaikäisistä nuorista näin oli tehnyt 5 % (Karjalainen ym. 2019, 317). Lääkkeiden ja alkoholin yhteiskäyttö oli alaikäisillä nuorilla hieman yleisempää kuin täysi-ikäisillä. Alaikäisistä 5 % ja täysi-ikäisistä 3 % oli käyttänyt tutkimuksen mukaan lääkkeitä alkoholin kanssa (Karjalainen ym. 2019, 317).

4.2.3 Nuorten huumeiden käyttö Kangasalla

Vuoden 2021 Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämän kouluterveyskyselyn mukaan Kangasalan perusopetuksen 8- ja 9-luokkalaisista 11,5 % oli kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran. 10,7 % oli kokeillut kannabista ainakin kerran ja 6,5 % oli käyttänyt kannabista viimeisen 30 päivän aikana. 4,9 % oli käyttänyt jotain muuta huumaavaa ainetta kuin kannabista viimeisen 30 päivän aikana. Perusopetuksen oppilaista yli puolet (51,3 %) oli sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita (Terveyden hyvinvoinnin laitos, 2021).

Kangasalan lukion ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoista laittomia huumeita oli kokeillut ainakin kerran 9,6 % opiskelijoista. 9,2 % oli kokeillut kannabista ainakin kerran ja 1,3 % oli käyttänyt kannabista viimeisen 30 päivän aikana. Viimeisen 30 päivän aikana 2,3 % pojista ja 1,1 % tytöistä oli käyttänyt jotain muuta huumetta viimeisen 30 päivän aikana. Kyselyyn vastanneista lukiolaisista 59,6 %

oli sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita (Terveyden hyvinvoinnin laitos 2021).

Kangasalan ammattikoululaisista viidesosa oli kokeillut jotain laitonta huumetta vuonna 2021. Kannabista ainakin kerran oli kokeillut 19,3 % ja viimeisen 30 päivän aikana kannabista oli käyttänyt 7,9 % opiskelijoista. Muuta huumetta kuin kannabista oli käyttänyt viimeisen 30 päivän aikana 3 % ammattikoululaisista. 66,1 % ammattikoululaisista oli sitä mieltä, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita (Terveyden hyvinvoinnin laitos 2021).

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Tutkimus sai alkunsa halusta selvittää tarkemmin huumetilannetta toisen asteen opiskelijoiden keskuudessa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämä kouluterveyskysely on luonteeltaan melko suppea eikä Kangasalan huumetilanteesta ole kovin kattavaa kuvaa verrattuna esimerkiksi Tampereeseen. Koin myös eduksi sen, että Kangasalla on vain kaksi toisen asteen oppilaitosta, joten tutkimuksella voisi saada melko hyvän kuvan Kangasalan lukion ja Tredun Kangasalan toimipisteen opiskelijoiden huumeiden käytöstä. Kangasalan lukion rehtoriin sekä Tredun toimipisteen koulutuspäälliköihin oltiin aluksi yhteydessä ja tutkimus otettiin ilolla vastaan. Toinen Tredun koulutuspäälliköistä kertoi, että tutkimukseen tarvitaan tutkimuslupa Tampereen kaupungilta, koska Tredun on Tampereen kaupungin alainen organisaatio. Kangasalan lukion rehtori myönsi tutkimusluvan itsenäisesti ja Tampereen kaupungin myöntettyä tutkimusluvan varsinainen tutkimustyö voitiin aloittaa.

Tutkimuksen kohderyhmäksi valikoituivat Kangasalla toisen asteen tutkintoa suorittavat opiskelijat. Kangasalan lukiossa oli tutkimushetkellä opiskelijoita noin 430 ja Kangasalla sijaitsevassa Tredun toimipisteessä opiskelijoita oli noin 700. Halusin selvittää kokonaisvaltaisesti Kangasalan toisen asteen oppilaitosten huumetilannetta, joten kohderyhmästä ei rajattu ketään pois, vaan mukaan otettiin myös aikuisopiskelijat.

Tutkimus toteutettiin siis kokonaistutkimuksena. Se oli paras tapa toteuttaa tutkimus, koska nykyään lähes kaikilta nuorilta löytyy älypuhelin tai jokin muu mobiililaitte, jolla tutkimuskysymyksiin voisi vastata. Perusjoukkona tutkimuksessa toimi Kangasalan toisen asteen opiskelijat, joihin kokonaistutkimus kohdistettiin (Kananen 2014, 174)

5.2 Tutkimusongelma ja tutkimusmenetelmä

Tutkimusongelmalla tarkoitetaan tutkimusaihetta, jota pyritään tutkimuksella selvittämään. Tutkimusongelmaksi tässä tutkimuksessa muotoutui toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttö ja

huumeasenteet Kangasalla. Tutkimusasetelma on tutkimuksen suunnitelma, jonka tarkoitus on tutkimukselle asetetun ongelman ratkaiseminen tehokkaasti ja luotettavasti (Anttila 2014). Tutkimusongelmasta johdetaan tutkijaa ja tutkimusta ohjaavia kysymyksiä, joilla pyritään saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin (Kananen 2014, 44). Tutkimuskysymykset liittyvät tässä tutkimuksessa Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttöön, huumeiden käytön luonteeseen sekä huumeasenteisiin.

Tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiksi muodostuivat:

1. Kuinka yleistä huumeiden käyttö Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden keskuudessa on?
2. Kuinka paljon opiskelijat altistuvat huumeille?
3. Millä tavoin opiskelijat hankkivat huumeita?
4. Millaisia asenteita toisen asteen opiskelijoilla huumeiden suhteen on?

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää huumeiden käytön yleisyyttä Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden keskuudessa. Tavoitteena oli myös selvittää, kuinka paljon opiskelijat ovat tekemisissä huumeiden käytön kanssa, kuinka paljon he näkevät huumeiden käyttöä ja miten he itse suhtautuvat huumeisiin. Tutkimuksella pyrittiin myös selvittämään eroja lukiolaisten ja ammattikoulussa opiskelevien sekä eri sukupuolten edustajien huumeiden käytössä.

Tutkimusongelmaa ratkottaessa käytetään erilaisia tutkimusmenetelmiä. Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa kvalitatiiviseen, eli laadulliseen tutkimukseen ja kvantitatiiviseen, eli määrälliseen tutkimukseen (Heikkilä 2014, 6). Tutkimusmenetelmät ovat siis aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä. Aineistonkeruumenetelmällä pyritään hankkimaan tutkimusaineistoa, eli tutkimuksen kannalta oleellista tietoa. Aineistonkeruumenetelmiä voivat olla esimerkiksi erilaiset kyselyt, haastattelut, systemaattinen havainnointi ja valmiiden aineistojen tarkastelu (Heikkilä 2014, 6). Aineisto analysoidaan erilaisia analyysimenetelmiä käyttäen. Aineiston kuvaamiseen käytetään kvantitatiivisessa tutkimuksessa esimerkiksi ristiintaulukointia, järjestys- eli ordinaaliasteikkoa, välimatka-asteikkoa, aritmeettista keskiarvoa, keskihajontaa tai mediaania (Anttila 2014).

Tämä tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena kvantitatiivisia tutkimusmenetelmiä käyttäen. Kvantitatiivisella, eli määrällisellä tutkimuksella pyritään selvittämään lukumääriin ja prosentiosuuksiin liittyviä kysymyksiä. Määrällinen, eli kvantitatiivinen tutkimus antaa kuvan mitattavien ominaisuuksien välisistä eroista ja suhteista (Vilka 2007, 13). Määrällisen tutkimuksen aineiston keruussa käytetään usein valmiita ja standardoituja tutkimuslomakkeita valmiiden vastausvaihtoehtojen kanssa (Heikkilä 2014, 8). Tiedonkeruumenetelmäksi tässä tutkimuksessa valittiin internetissä täytettävä survey-kysely, johon pystyi vastaamaan myös mobiililaitteella. Koska tutkimuksen kohderyhmä olivat nuoret, mobiililaitteella tehtävän kyselyn arvioitiin lisäävän vastaajien määrää. Älypuhelimella täytettävän internet-kyselyn myös tavoittaa kohderyhmän huomattavasti perinteistä postikyselyä helpommin.

Postikyselyyn saatetaan jättää helpommin vastaamatta ja postitus sekä kyselyn täyttö veisivät turhaan aikaa.

5.3 Aineiston hankinta

Lähes jokainen nuori omistaa nykypäivänä älypuhelimien, joten internet-kysely oli kaikista vaivattomin tapa lähestyä kohderyhmää. Kysely toteutettiin Webropol-sovelluksella, joka on kätevä työkalu kyselyjen laadintaan. Sovelluksella pystyy muokkaamaan kyselystä juuri haluamansa kaltaisen. Webropol-kyselyn etuja verrattuna esimerkiksi puhelinhaastatteluihin tai postikyselyyn ovat sen mutkattomuus, lähestyttävyyden ja muokattavuus.

Kysely (Liite 2) sisälsi kysymyksiä liittyen huumausaineiden käyttöön sekä lääkkeiden käyttöön huumaavassa tarkoituksessa. Huumausaineiden käyttöä koskeviin kysymyksiin annettiin vaihtoehtoisiksi kannabis, ekstaasi, amfetamiini, metamfetamiini, kokaiini, LSD, khat, huumaavat sienet, lakka tai gamma, heroini ja jokin muu, mikäli sopivaa vastausvaihtoehtoa ei löytynyt. Lääkkeillä kyselyssä tarkoitettiin mieliala-, uni- ja kipulääkkeitä sekä muita lääkkeitä, joita käytetään ilman reseptiä tai vastoin käyttötarkoitusta huumaavassa tarkoituksessa joko yksin tai alkoholin kanssa. Esimerkkeiksi tällaisista lääkkeistä annettiin kyselyn saatekirjeessä Subutex, Lyrica, Tramal, Xanor, Ksalol ja Rivatril.

Kysely laadittiin Webropol-sovellusta käyttäen, sillä se sopii helposti mobiililaitteella käytettäväksi, koska oletuksena oli, että suurin osa vastaajista täyttää kyselyn puhelimella. Kysely jaettiin muutamalle sivulle ja siihen lisättiin edistymispalkki, josta vastaaja kykeni seuraaman kuinka paljon kyselystä on täytetty. Kyselyyn lisättiin myös kuvia avoimesta kuvapankista (Pixabay), jotta kysely olisi visuaaliselta ilmeeltään mielenkiintoisemman näköinen ja tarjoaisi enemmän virikkeitä vastaajalle. Kyselyn lopussa olevaa lähetä-painiketta painamalla vastaukset tallentuivat Webropoliin.

Kysely alkoi saatekirjeellä, jossa kerrottiin kyselyn tarkoitus sekä annettiin vastausohjeet. Ensimmäiset kysymykset koskivat vastaajan taustatietoja, kuten sukupuolta, ikää, oppilaitosta ja asumismuotoa. Seuraavat kysymykset koskivat vastaajan omaa huumeiden käyttöä ja huumeekokeiluja. Näiden kysymysten jälkeen tulivat sekakäyttöä koskevat kysymykset sekä vielä kysymykset, jotka koskivat vastaajan altistumista huumeille. Huumealtistumisia koskevissa kysymyksissä selvitettiin esimerkiksi, onko vastaaja nähnyt omassa elämässään huumeiden käyttöä, onko hänelle tarjottu huumeita ja onko hän itse hankkinut huumeita ja millä tavalla. Viimeinen kysymys oli nimeltään ”vapaa sana”, jossa vastaajalle annettiin mahdollisuus antaa vaikkapa palautetta kyselystä tai kertoa omia ajatuksiinsa huumeisiin liittyen. Kaiken kaikkiaan kysely sisälsi 31 kysymystä.

Vastaukset kyselyyn kerättiin avoimella nettilinkillä. Linkki lähetettiin oppilaitosten yhteyshenkilöille, jotka huolehtivat linkin lähettämisestä opiskelijoille eteenpäin. Luomalla nettilinkki varmistettiin myös kyselyn anonymiteetti. Anonymiteetti varmistettiin myös siten, ettei kyselyssä kysytty mitään henkilökohtaisia tietoja, kuten nimeä tai osoitetta. Kyselyä testattiin lähettämällä se neljälle henkilölle

tutkimuksen toteuttajan lähipiiristä. Näin saatiin tietoon kyselyn vastausaika sekä varmistettiin kyselyn toimivuus sekä vastausten tallentuminen Webropol-sovellukseen.

Ennen varsinaisen kyselyn lähettämistä oppilaitoksiin, lähetettiin oppilaitosten yhteyshenkilöille kyselyn raakaversio tutkimuskysymyksistä hyväksyttäväksi. Yhteyshenkilöt olivat kyselyyn tyytyväisiä ja kysely lähetettiin Kangasalan lukion rehtorille sekä Kangasalan Tredun toimipisteen koulutuspäälliköille 8.3.2023, jotka jakoivat sen opiskelijoille eteenpäin. Kyselylinkki ajastettiin sulkeutumaan 24.3.2023, joten tuohon päivämäärään asti oli vastausaikaa. Linkin sulkeutuessa kyselyyn oli vastannut 381 opiskelijaa. Kangasalan lukion opiskelijoista 119 vastasi kyselyyn, joten Kangasalan lukion vastausprosentti oli 28 %. Kangasalan Tredun opiskelijoista 259 vastasi kyselyyn, eli Tredun vastausprosentti oli 37 %. Kokonaisuudessaan vastausprosentti oli noin 33,7 % kaikista Kangasalan toisen asteen opiskelijoista.

5.4 Aineiston analysointi

Kyselyn vastaukset tallentuivat Webropol-sovellukseen, jossa niitä analysoitiin. Kvantitatiivisen tutkimuksen tuloksia esitetään usein suorina jakaumina, ristiintaulukointeina sekä tunnuslukuina, jotka on laskettu erilaisten muuttujien pohjalta (Kananen 2011, 74-76). Muuttuja on keskeinen käsite tilastotieteessä. Sillä tarkoitetaan ominaisuutta, joka vaihtelee yksiköstä tai mittauksesta toiseen. Esimerkkinä muuttujasta voidaan nimetä vaikka pituus, paino ja ikä (Tilastokeskus). Suora jakauma on yksinkertaisin yhden muuttujan kuvaamisessa käytetty tiivistämiskeino, kun taas ristiintaulukoinnissa tarkastellaan kahta muuttujaa, esimerkiksi sukupuolten välistä huumeiden käyttöä (Kananen 2011, 74-77). Tunnusluvut kuvaavat vaihtoehtojen välille syntyneitä vastusten jakautumista (Kananen 2014, 209-218.)

Kvantitatiivinen tutkimus pyrkii saamaan tutkittavana olevasta perusjoukosta yleistettävää tietoa, eli kartoittamaan jo olemassa olevaa tilannetta, ei niinkään ymmärtämään ilmiön syitä (Heikkilä 2014, 8). Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käytetään kokonais- tai otantatutkimusta. Kokonaistutkimuksessa pyritään tutkimaan koko tutkittavana oleva populaatio ja otantatutkimuksessa vain osa tutkittavana olevasta joukosta (Heikkilä 2014, 23). Tässä tutkimuksessa päädyttiin otantatutkimukseen, koska tutkittava perusjoukko oli hyvin suuri ja käsitti yli 1000 henkeä. Tutkimustulokset analysoitiin Webropol-sovelluksen omaa taulukointia hyväksikäyttäen sekä luomalla tuloksista Excel-taulukoita. Aineisto hävitettiin Webropolista, kun tutkimus oli valmistunut.

6 TUTKIMUSTULOKSET

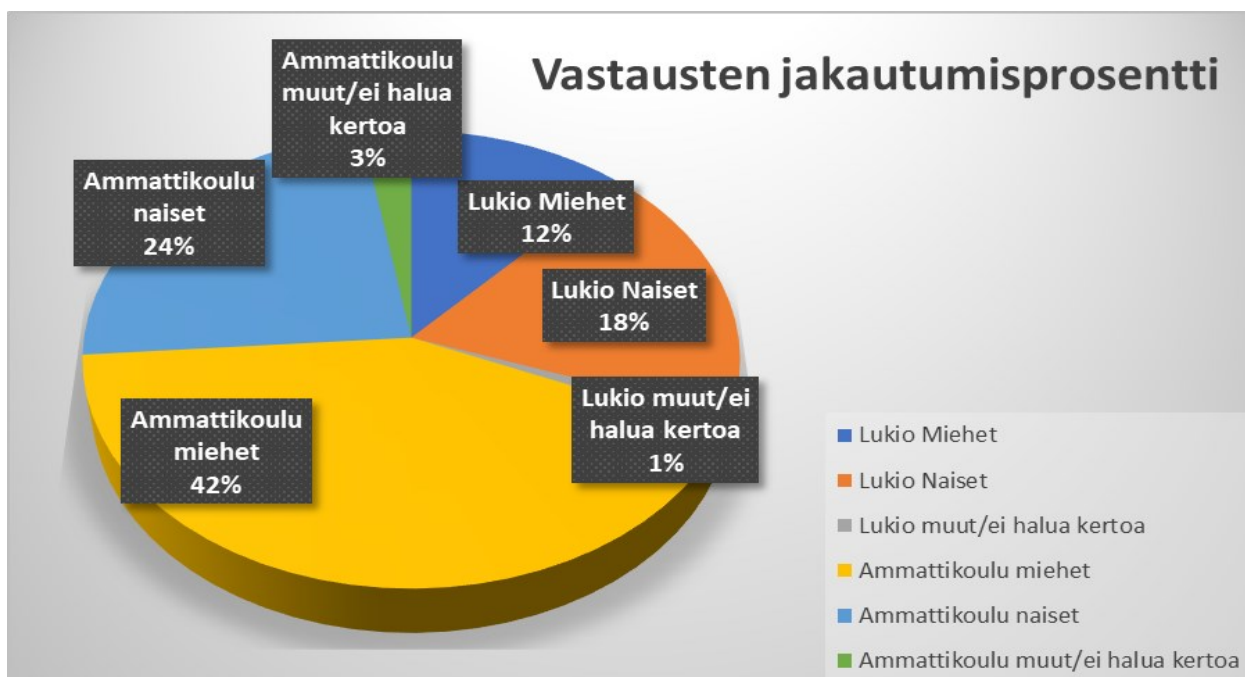
Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tuloksia tutkimuskysymyksiin nojaten. Tulokset perustuvat täysin Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttöä ja huumeasenteita koskevan kyselyn

(Liite 2) vastauksiin. Tulokset pyritään tuomaan esille mahdollisimman ymmärrettävässä muodossa erilaisia pylväs-, palkki- ja ympyräkaavioita hyödyntäen.

6.1 Vastaajien jakautuminen

Lukion opiskelijoista kyselyyn vastasi 70 naista, 45 miestä sekä neljä henkilöä, jotka eivät halunneet ilmoittaa sukupuoltaan tai ilmoittivat sukupuolekseen ”muu”. Miesten ja naisten kohdalla suurin ikäryhmä oli 18-vuotiaat. Muiden kohdalla kaksi vastaajista oli 16-vuotiaita, yksi 17-vuotias ja yksi 19-vuotias.

Ammattikoulun opiskelijoista kyselyyn vastasi 89 naista, 160 miestä sekä kymmenen henkilöä, jotka eivät halunneet ilmoittaa sukupuoltaan tai ilmoittivat sukupuolekseen ”muu”. Ammattikoululaisten vastaajien keskuudessa yleisin ikäryhmä oli 17-vuotiaat kaikkien sukupuolten keskuudessa.

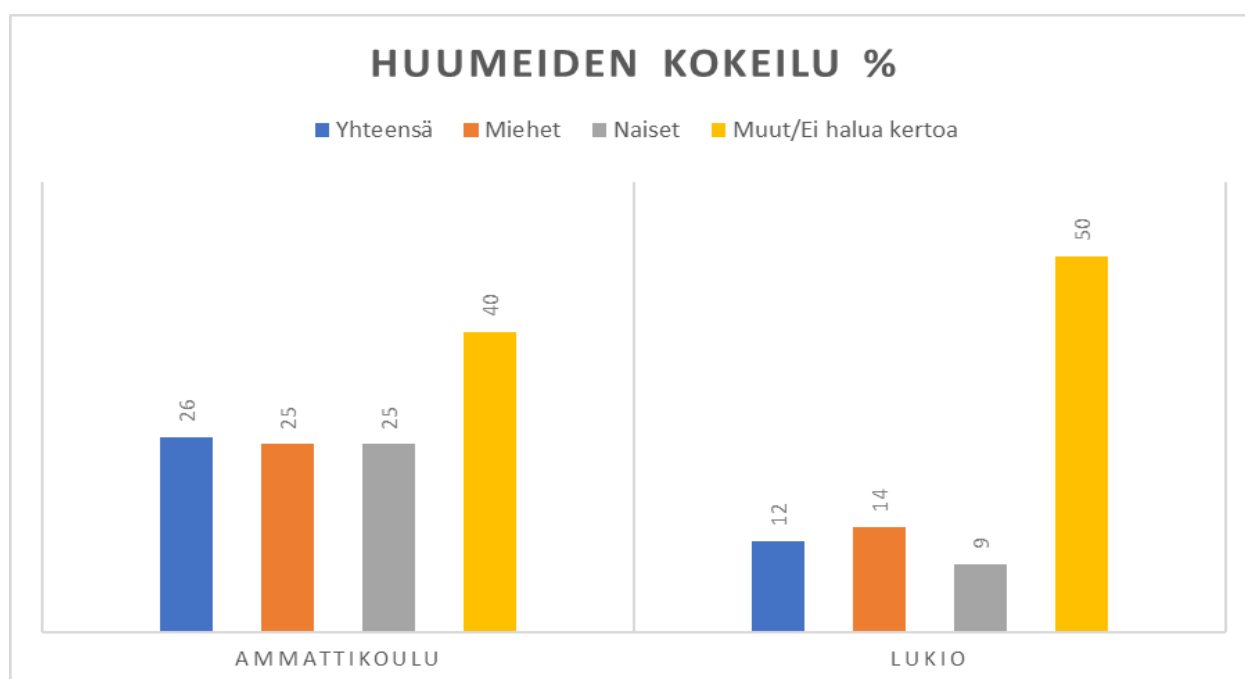

Kaavio 1. Kyselyyn vastanneiden jakautuminen oppilaitoksen ja sukupuolen mukaan.

6.2. Huumeiden käyttö

Kyselyyn vastanneista toisen asteen opiskelijoista noin viidennes eli 21,2 % vastasi käyttäneensä jotakin huumausainetta elämänsä aikana. Lukion opiskelijoista 12 % vastasi käyttäneensä huumeita elämänsä aikana. Ammattikoulun opiskelijoista huumeita elämänsä aikana käyttäneitä oli 25,6 %. Kannabis oli kokeilluin huumausaine sekä lukiolaisten että ammattikoululaisten keskuudessa. Viimeisen vuoden aikana kannabista lukiolaisista oli kokeillut 7,8 % ja ammattikoululaisista 15,9 %. Ammattikoululaisista viimeisen kolmen kuukauden aikana 6,6 % oli käyttänyt kannabista viisi kertaa tai useammin ja lukiolaisista 2,6 % oli käyttänyt tällä ajanjaksolla kannabista viisi kertaa tai useammin.

Ammattikoululaisista miehistä sekä naisista neljäsosa vastasi käyttäneensä joskus elämässään huumeita. Lukiolaisista miehistä näin vastasi 13,6 % ja naisista 8,7 %. Muunsukupuolisista sekä heistä, jotka eivät halunneet kertoa sukupuoltaan 40 % ammattikoulun opiskelijoista ja puolet lukiolaisista vastasi käyttäneensä elämänsä aikana huumeita. Kannabis oli kaikkien sukupuolten keskuudessa yleisin huume. Ammattikoululaisista miehistä ja naisista 14,6 % oli kokeillut viimeisen vuoden aikana kannabista. Ammattikoululaisista muunsukupuolisista ja sukupuolensa kertomatta jättäneistä puolet oli kokeillut kannabista viimeisen vuoden aikana. Tämän ryhmän lukiossa opiskelevista vastaajista neljäsosa oli kokeillut kannabista viimeisen vuoden aikana. Lukiolaisista miehistä 9,5 % ja naisista 5,8 % oli käyttänyt kannabista viimeisen vuoden aikana. Kannabis oli kaikkien sukupuolten kohdalla myös eniten käytetty huume viimeisen kolmen kuukauden aikana.

Kaavio 2. Prosenttiosuus vastaajien huumeiden kokeilusta elämän aikana oppilaitoksen ja sukupuolen mukaan eriteltynä.

Ne vastaajat, jotka vastasivat joskus käyttäneensä huumeita, olivat kokeilleet huumeita ensimmäisen kerran useimmiten 15-17 vuoden iässä. Tämä ikähaarukka oli vastausten perusteella yleisin ikä kokeilla huumeita ensimmäisen kerran sekä lukiolaisten että ammattikoululaisten keskuudessa.

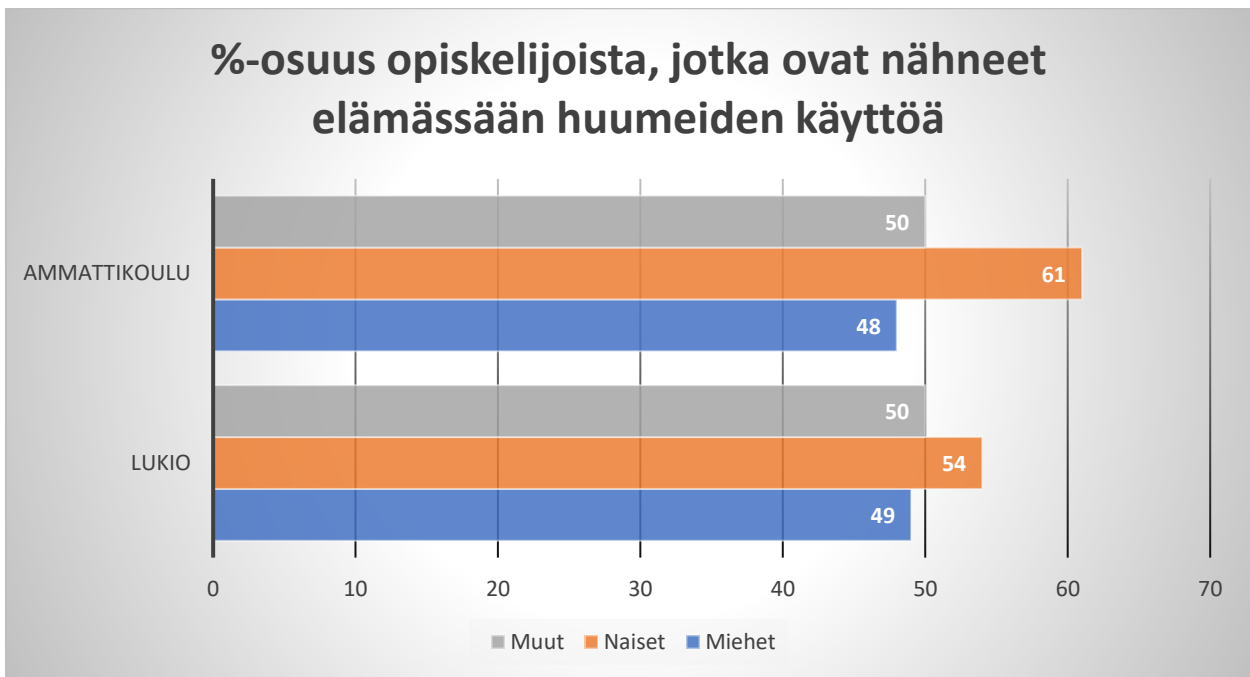
Sekakäytön osalta 17,9 % ammattikoululaisista ja 7 % lukiolaisista vastasi joskus käyttäneensä huumeita yhdessä alkoholin kanssa. Miehistä 4,5 % lukiolaisista ja 15,6 % ammattikoululaisista vastasi joskus sekakäyttäneensä alkoholia ja huumeita. Lukiossa opiskelevista naisista 6,1 % ja 19,5 % ammattikoulussa opiskelevista naisista vastasi joskus sekakäyttäneensä. Puolet lukiossa opiskelevista muunsukupuolisista ja sukupuolensa kertomatta jättäneistä kertoi joskus sekakäyttäneensä alkoholia ja huumeita. Samaisen ryhmän osuus ammattikoululaisten keskuudessa oli 40 %.

Kannabis oli kaikissa ryhmissä yleisin huumausaine alkoholin kanssa käytettynä kummankin tutkimuksessa mukana olleen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa.

6.3 Altistuminen huumeille

Valtaosa kyselyyn vastanneista tiesi henkilöitä, jotka ovat kokeilleet tai käyttävät huumausaineita. Lukiolaisista 16,5 % ja ammattikoululaisista 25,6 % ei tiennyt ketään huumausaineita kokeillutta tai käyttävää henkilöä. Niistä vastaajista, jotka tiesivät huumausaineita kokeilleita tai käyttäviä henkilöitä, tiedettiin eniten yhdestä kolmeen ihmistä. 30,4 % lukiolaisista ja 20,5 % ammattikoululaisista tiesi yhdestä kolmeen huumausaineita kokeilleita tai käyttäneitä henkilöitä. Ammattikoululaisista 15,1 % vastasi tietävänsä vähintään 20 huumausaineita kokeillutta tai käyttänyttä henkilöä lukiolaisten kohdalla osuuden ollessa 3,5 %. Ammattikoululaisista 26 % ja lukiolaisista 19,3 % vastasi olevansa aktiivisesti tekemisissä huumeita käyttävän henkilön kanssa.

Hieman yli puolet Kangasalan toisen asteen opiskelijoista on kyselyn perusteella nähnyt huumeiden käyttöä omassa elämässään. 52,1 % lukion ja 52,3 % ammattikoulun opiskelijoista vastasi nähneensä joskus elämässään huumeiden käyttöä. Ylivoimaisesti eniten vastaajat olivat nähneet kannabiksen käyttöä. Lukion opiskelijoista 53,9 % ja ammattikoulun opiskelijoista 56,3 % olivat nähneet kannabiksen käyttöä. Toiseksi eniten kannabiksen jälkeen lukion opiskelijat olivat nähneet kokaiinin käyttöä ja ammattikoululaiset lääkkeiden käyttöä huumaavassa tarkoituksessa. Kokaiinin käyttöä oli nähnyt lukiolaisista 7,8 % ja ammattikoululaisista 20,2 % oli nähnyt elämässään lääkkeiden käyttöä huumaavassa tarkoituksessa. Ammattikoululaiset olivat kyselyn perusteella nähneet huumeiden käyttöä lukiolaisia enemmän. Lukiolaisten vastausten perusteella ainoastaan kannabiksen käyttöä oli nähnyt yli 10 % vastaajista, kun taas ammattikoululaisista yli 10 % oli nähnyt kannabiksen lisäksi ekstaasin, amfetamiinin, kokaiinin, huumaavien sienten ja lääkkeiden väärinkäyttöä. Sukupuolijakauman oppilaitoksittain näkee alla olevasta diagrammista (Kaavio 3).

Kaavio 3. Prosenttiosuus vastaajista, jotka ovat nähneet omassa elämässään huumeiden käyttöä.

Eniten huumeita oltiin nähty käytettävän kadulla tai ulkona sekä kotibileissä. Noin puolet vastaajista, jotka olivat huumeiden käyttöä elämässään nähneet, olivat nähneet niitä käytettävän kadulla tai muualla ulkona. Ammattikoululaisista 49,8 % ja lukiolaisista 46,2 % oli nähnyt kadulla tai ulkona huumeiden käyttöä, joka sopisi kannabiksen käyttöön, koska kannabista käytetään usein polttamalla ja kannabiksen poltto tapahtuu useimmiten ulkotiloissa. Ulkotilojen jälkeen yleisin paikka, jossa huumeiden käyttöä oltiin nähty oli kotibileet. Lukiolaisista 35 % ja 29,4 % ammattikoululaisista huumeiden käyttöä nähneistä vastasi nähneensä huumeiden käyttöä kotibileissä.

Omassa oppilaitoksessaan huumeiden käyttöä oli nähnyt 7,8 % lukion opiskelijoista ja 15,7 % ammattikoulun opiskelijoista, mutta 18,1 % lukiolaisista ja 30 % ammattikoululaisista oli nähnyt tai kuullut jollain olevan huumausaineita mukana koulussa. Lukion opiskelijoista 22,2 % miehistä, 16,2 % naisista ja nolla prosenttia muista kertoivat nähneensä tai kuulleensa jollain olevan huumeita mukana koulussa. Ammattikoulun opiskelijoiden kohdalla osuudet olivat miesten kohdalla 33 %, naisten kohdalla 37,1 % ja muiden kohdalla 10 %.

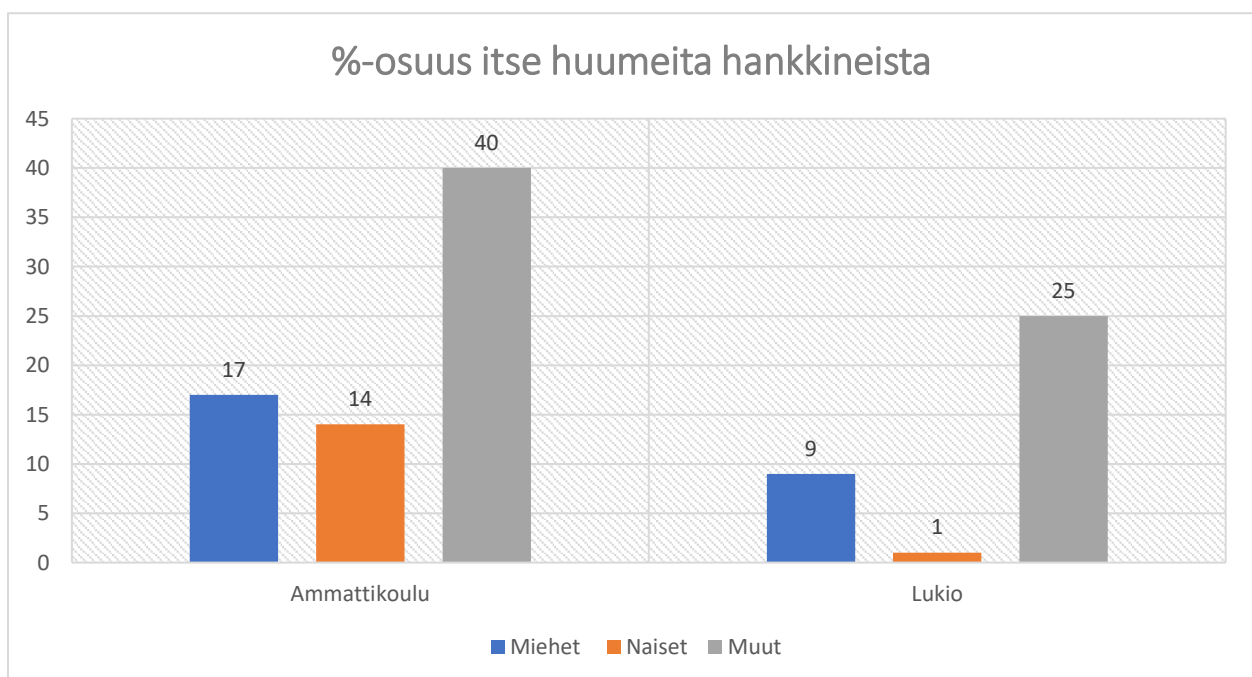
Kannabis oli tarjotuin huume, jota vastaajille oli tarjottu. Lukiolaisista 35,9 %:lle ja ammattikoululaisista 47,2 %:lle oli tarjottu joskus kannabista. Kummankin oppilaitoksen opiskelijoille oli tarjottu kannabiksen jälkeen seuraavaksi eniten lääkkeitä. Lukion opiskelijoista 4,3 %:lle ja ammattikoulun opiskelijoista 12,6 %:lle oli tarjottu lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa. Muiden huumeiden kannabiksen osuus tarjotuista huumeista oli lukiolaisten vastausten kohdalla alle 10 %, kun taas yli 10 %:lle ammattikoululaista oli tarjottu ekstaasia ja amfetamiinia kannabiksen ja lääkkeiden lisäksi. Tilanne kannabiksen suhteen oli samankaltainen myös eri sukupuolten keskuudessa. Tarjotuin huumausaine

sukupuolesta riippumatta oli kannabis. Kannabista oli tarjottu erityisesti ammattikoulussa opiskeleville naisille. Heistä yli puolelle, eli 52,9 %:lle tarjottu kannabista.

6.4 Huumeiden hankinta

Vastaajista yhteensä 13,3 % oli kyselyn perusteella hankkinut huumeita. Lukiolaisista 5,1 % ja ammattikoululaisista 16,9 % vastasi hankkineensa huumeita. Lukiolaisista miehistä huumeita vastasi hankkineensa 9,1 % vastaajista, lukiolaisista naisista 1,4 % ja muista lukiolaisista neljännes. Ammattikoululaisista 17 % miehistä, 14 % naisista ja 40 % muista vastasi hankkineensa joskus huumeita. Valtaosa kummankin oppilaitoksen huumeita hankkineista opiskelijoista oli hankkinut niitä ystävänsä tai tutunsa kautta. Suurin osa oli pitänyt huumeiden myyjään yhteyttä Snapchat-sovelluksen välityksellä. Ammattikoululaisten keskuudessa Snapchat oli yleisin tapa pitää yhteyttä huumeiden myyjään ja lukiolaisten keskuudessa yleisin tapa oli ystävänsä tai tutun kautta. Snapchat oli yleisin yhteydenpitokanava ammattikoululaisten miesten ja naisten keskuudessa. Ammattikoululaisten, jotka vastasivat sukupuolekseen "muu" tai eivät halunneet kertoa sukupuoltaan yleisin tapa pitää yhteyttä huumeiden myyjään oli kasvotusten. Lukiolaisten miesten ja naisten kohdalla yleisin tapa pitää huumeiden myyjään yhteyttä oli ystävänsä tai tutun kautta ja muiden keskuudessa yleisin tapa oli huumeiden myyjän kanssa kasvotusten.

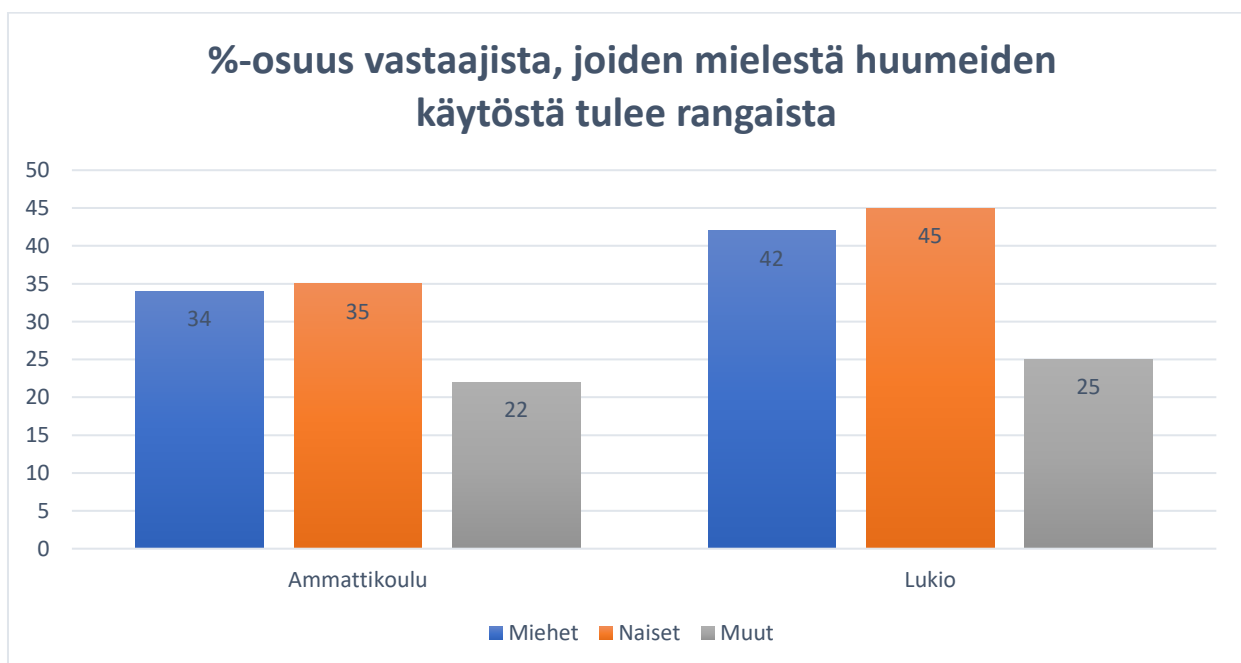
95,2 % kaikista kyselyyn vastanneista vastasi, ettei ole itse myynyt tai välittänyt huumeita. Lukiolaisista vain 1,7 % oli myynyt tai välittänyt huumeita ammattikoululaisten osuuden ollessa 5,9 %. Lukiolaisista miehistä 2,3 %, naisista nolla prosenttia ja muista 25 %, eli yksi henkilö oli myynyt tai välittänyt huumeita. Ammattikoululaisten keskuudessa osuudet olivat miehillä 7 %, naisilla 2,3 % ja muilla viidennes, eli kaksi henkilöä.

Kaavio 4. Prosentuaalinen osuus niistä opiskelijoista, jotka ovat hankkineet itse huumeita.

6.5 Huumeasenteet

Huumeasaineiden käyttöä piti hyväksyttävänä kaikista vastaajista 10,8 % ja tuomittavana 42,5 %. Loput 46,7 % eivät osanneet sanoa kantaansa. 36,6 % kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että huumeiden käytöstä pitää rangaista, 18,3 % vastasi ettei huumeiden käytöstä pidä rangaista ja loput 45,1 % eivät osanneet sanoa. Ammattikoululaiset suhtautuivat kyselyn perusteella hieman myönteisemmin huumeasaineiden käyttöön verrattuna lukiolaisiin. Ammattikoululaisista 12 % piti huumeiden käyttöä hyväksyttävänä lukiolaisten osuuden ollessa 7,6 %. Lukiolaisista suurempi osa oli sitä mieltä, että huumeiden käytöstä pitää rangaista. Lukiolaisista näin oli vastannut 43,2 % ja ammattikoululaisista 33,6 %. Kaikkien sukupuolten keskuudessa lukiolaiset suhtautuivat ammattikoululaisia jyrkemmin huumeiden käyttöön. Suurempi osuus kaikista opiskelijoista lukiossa vastasi huumeiden käytöstä rangaistuksen puolesta verrattuna ammattikoululaisiin. Alla olevassa taulukossa esitellään nämä osuudet pylväsdiagrammina (Kaavio 5).

Kaavio 5. Prosentuaalinen osuus vastaajista, joiden mielestä huumeiden käytön tulee olla rangaistavaa.

Hyväksyttävimmät huumeasaineet kaikkien vastaajien mielestä olivat kannabis, jonka käyttöä piti hyväksyttävänä 41,2 %, huumaavat sienet, jonka käyttöä 13,3 % piti hyväksyttävänä ja LSD, jonka käyttöä 7,4 % piti hyväksyttävänä. Ammattikoulussa opiskelevien vastaajien mukaan kolme hyväksyttävintä huumeasainetta olivat samat kuin kaikilla vastaajilla. Ammattikoululaisista 43,6 % hyväksyi kannabiksen, 14,9 % hyväksyi huumaavat sienet ja 8,5 % hyväksyi LSD:n. Lukiolaisten vastaajien keskuudessa kolme hyväksytyintä huumeasainetta olivat kannabis, jonka hyväksyi 35 % vastaajista, huumaavat sienet, joiden käytön hyväksyi 9,4 % ja ekstaasi, jonka käytön hyväksyi 5,1 % lukiolaisista.

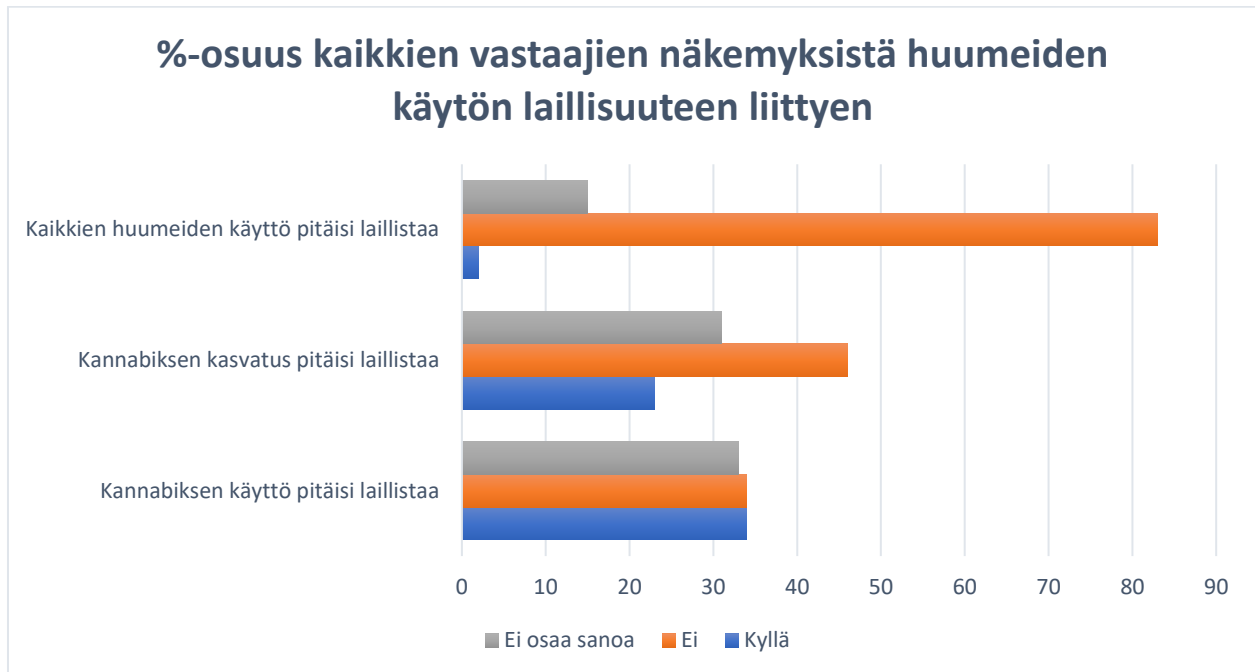
Vaarattomimpina huumausaineina pidettiin vastaajien keskuudessa kannabista, huumaavia sieniä ja ekstaasia. Kaikista vastaajista 16,5 % piti kannabiksen satunnaista käyttöä vaarallisena ja 56,8 % vaarattomana. Huumaavien sienten käyttöä piti vaarallisena 44,4 % ja vaarattomana 18,9 %. Ekstaasin satunnaista käyttöä vaarallisena piti 49,9 %, eli lähes puolet vastaajista ja 12 % ei pitänyt ekstaasia vaarallisena satunnaisesti käytettynä. Ammattikoululaiset pitivät huumeiden satunnaiskäyttöä lukiolaisia riskittömämpänä. Ammattikoulun opiskelijoista 13,7 % piti kannabiksen satunnaiskäyttöä vaarallisena ja lukion opiskelijoista näin ajatteli 22,4 %. Ammattikoululaisista vastaajista alle puolet piti kannabiksen lisäksi ekstaasin (45,1 %), LSD:n (43,8 %), khatin (48,1 %), huumaavien sienten (38,9 %) sekä lakan ja gamman (49,8 %) satunnaiskäyttöä vaarallisena. Lukiolaisista vastaajista ainoastaan kannabiksen satunnaiskäyttöä piti vaarallisena alle puolet vastaajista.

Kysyttäessä mitä huumeita vastaajat olisivat kiinnostuneita kokeilemaan, jos niiden käyttö olisi laillista korkeimman vastausprosentin saivat kannabis (35,3 %), huumaavat sienet (13,3 %) ja LSD (11,9 %). Ammattikoululaisista 38,4 % ja 28,4 % lukiolaisista olisi kiinnostunut kokeilemaan kannabista, mikäli se olisi laillista. Ammattikoulun opiskelijoiden keskuudessa kannabiksen lisäksi ekstaasi, kokaiini, LSD ja huumaavat sienet keräsivät kukin yli 10 prosentin kiinnostuksen. Lukion opiskelijoiden keskuudessa ainoistaan kannabis keräsi yli kymmenen prosentin kiinnostuksen. Ammattikoululaisten miehistä 40,2 %, naisista 32,6 % ja 60 % muista vastasi olevansa kiinnostunut kokeilemaan kannabista. Ekstaasin kohdalla ammattikoululaisista miehistä 13,8 %, 7,9 % naisista ja 50 % muista oli kiinnostunut kokeilemaan. LSD:n kohdalla osuudet olivat miesten kohdalla 17,6 %, naisten kohdalla 6,7 % ja muiden kohdalla 33,3 %. Lukion opiskelijoista 27,3 % miehistä, 27,9 % naisista ja puolet muista oli kiinnostunut kokeilemaan kannabista. Ekstaasia oli kiinnostunut kokeilemaan 4,5 % lukiolaisista miehistä, 3 % naisista ja 25 % muista sekä LSD:n kohdalla miehistä 6,8 %, naisista 4,4 % ja muista nolla prosenttia oli kiinnostunut kokeilemaan näitä, jos huumeet olisivat laillisia.

Viimeinen kysymys ennen vapaan sanan osiota oli: ”Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä? Kannabiksen käyttö pitäisi laillistaa, kannabiksen kasvatusta pitäisi laillistaa ja kaikkien huumeiden käyttö pitäisi laillistaa.” 33,5 % kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että kannabiksen käyttö pitäisi laillistaa, 33,8 % vastasi päinvastoin ja 32,7 % ei osannut sanoa kantaansa. 23 % vastasi, että kannabiksen kasvatusta pitäisi laillistaa, päinvastoin oli vastannut 46,3 % ja 30,7 % ei osannut sanoa kantaansa. Kaikkien huumeiden käytön laillistamista kannatti 2,4 % vastaajista, 82,5 % oli sitä mieltä, ettei kaikkien huumeiden käyttöä pidä laillistaa ja loput 15,1 % ei osannut sanoa kantaansa. Ammattikoululaisista 37,4 % ja 24,8 % lukiolaisista kannatti kannabiksen käytön laillistamista, 29 % ammattikoululaisista ja 44,4 % oli vastannut päinvastoin ja 33,6 % ammattikoululaisista ja 30,8 % lukiolaisista ei osannut sanoa. Kannabiksen kasvatuksen laillistamista kannatti 26,3 % ammattikoululaisista ja 15,4 % lukiolaisista, ammattikoululaista 41,5 % ja lukiolaisista 57,3 % oli päinvastaista mieltä ja loput 32,2 % ammattikoulun opiskelijoista ja 27,3 % lukion opiskelijoista ei osannut sanoa. Kaikkien huumausaineiden käytön laillistamisen kannalla ammattikoululaisista oli 2,3 % ja lukiolaisista 1,7 %, päinvastoin

ammattikoululaisista ajatteli 77,5 % ja lukiolaisista 94%, ammattikoululaisista reilu viidesosa (20,2 %) ja lukiolaisista 4,3 % ei osannut sanoa, mitä mieltä on asiasta. Alla olevassa kaaviossa (kaavio 6) tulee ilmi kaikkien Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden näkemykset liittyen kannabiksen ja muiden huumausaineiden laillisuuskysymyksiin.

Kaavio 6. Prosentuaalinen osuus kaikista vastaajista viimeisessä huumausaineiden laillisuutta koskevassa kysymyksessä.

6.6 Vastaajien oma palaute

Kyselyn (Liite 2) viimeinen kysymys oli otsikolla ”vapaa sana”, jossa vastaajat saivat mahdollisuuden antaa palautetta kyselystä tai kertoa omia ajatuksiaan kyselyn aiheeseen liittyen. Viimeiseen kysymykseen tuli 62 vastausta. Näitä vastauksia oli mielenkiintoista lukea ja oli ilahduttavaa nähdä vastaajien syvällisiä ja pohdiskelevia vastauksia huumausaineisiin, niiden käyttöön sekä muihin päihteisiin liittyen.

Osa nuorista ilmaisi huolensa nuorten huumeiden käytön yleistymisestä seuraavanlaisin kommentein: *”Nuorten huumeidenkäyttö yleistyy todella nopeasti, sitä tulee tarkkailla tarkemmin”* sekä: *”Onhan se valitettavaa, miten nuorella iällä ihmiset alkavat kokeilemaan vaarallisia huumeita. Toivon heille kaikille, että he löytävät apua jostain muusta kuin huumeiden käytöstä, esimerkiksi terapia olisi hyvä vaihtoehto”*.

Eräs vastaaja toivoi enemmän poliisin näkyvyyttä oppilaitoksiin huumeikaupan kitkemiseksi seuraavalla palautteella: *”Koulussa huumeikauppa rehottaa, tuo negatiivisia fiiliksiä...tuntuu että ketään ei kiinnosta ja kys oppilasta ei voi erottaa..kovemmat keinot käyttöön opettajille ja poliiseja enemmän koululle..edes käymään omilla tauoilla, kahvilla yms”*.

Viimeiseen kysymykseen tuli muutamia kannabiksen laillistamista puoltavia vastauksia, kuten: *”Olen sitä mieltä, että kannabis tulisi olla laillista sillä ihmisen keho vastaanottaa sitä paremmin kun alkoholia, ja vaikutukset ovat samankaltaiset kuten alkoholin kanssa. Kannabis itsessään ei ole ihmiselle vaarallista joten se pitäisi laillistaa”* sekä: *” laillistamisen avulla valtio voisi hyötyä tuotoista ja kannabiksen laatua voitais säännöstellä jotta vältettäisiin suurimmat ongelmat. Myös vahvempiin huumeisiin siirtyminen on todennäköisempää kun niitä joutuu ostamaan laittomista lähteistä, joilla on muitakin vaihtoehtoja valikoimassa. Käytön rangaistavuus ei oo toiminut menneisyydessäkään (esim. alkoholi):”*.

Osa vastaajista pohti huumausaineiden laillista asemaa myös melko syvällisestikin kuten: *”Keskusteluissa liian usein vedotaan itse käytetyn tuotteen näennäiseen harmittomuuteen näkemättä suurempaa kuvaa. Kaikki huumausaineet aiheuttavat yhteiskunnallisia ongelmia. Alkoholiin vertaaminenkin on ongelmallista, se aiheuttaa kyllä samoja ongelmia. Kuitenkin kauan sallitun ja yleisesti käytetyn aineen yhtäkkinen kieltäminen tuo mahdollisesti vielä suurempia lieveilmiöitä. Ei mikään päihdyttävä aine ole muita parempi, haittavaikutusten ja varsinkin yhteiskunnallisten kustannusten minimointi tulisi olla kaikessa keskustelussa päällimmäisenä. Kustannuksia saadaan alas kun käyttäjät vähenevät. Fokus siis tässäkin taas kerran rahaan ja seurauksena muutkin asiat todennäköisesti paranevat”*.

Eräs vastaaja kertoi omasta suhteestaan päihteisiin todella henkilökohtaisesti tähän tapaan: *”Päihteiden käyttöä ei pitäisi laillistaa, kannatan enemmän dekriminointia jolloin ne ihmiset jotka oikeasti hyötyvät tiettyjen päihteiden järkevästä sekä hallitusta käytöstä (kuten minä itse) saisivat turvallisemman ympäristön. Sen sijaan alkoholi, sen myynti ja hankkiminen saisi olla vaikeampaa, en ole kokenut saaneeni alkoholistä itselleni enkä kenellekään muulle mitään hyötyä, toisin kuin esimerkiksi kannabis sekä sienet jotka ovat auttaneet vaikeissa mielenterveysongelmissa ja mm. estäneet oman itsemurhani tapahtumisen”*.

6.7 Tutkimuksen Yhteenveto

Tässä luvussa vastataan tiivistetysti luvussa 5.2 esiteltyihin tutkimuskysymyksiin. Luvussa verrataan tutkimustuloksia valtakunnallisiin tutkimustuloksiin joissakin tutkimuskysymyksissä.

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli: **Kuinka yleistä huumeiden käyttö Kangasalan toisen asteen opiskelijoiden keskuudessa on?** Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn mukaan koko maan ensimmäisen ja toisen vuoden lukion opiskelijoista 12,6 % oli kokeillut jotakin laitonta huumetta kyseisen vuoden aikana (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021). Tähän tutkimukseen osallistuneista lukion opiskelijoista, joista osa oli myös kolmannen vuoden opiskelijoita, 12 % vastasi käyttäneensä joskus huumeita. Kouluterveyskyselyn mukaan koko maan ammattikoululaisista oli vuonna 2021 kokeillut laittomia huumeita 17,7 % (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021). Tähän kyselyyn vastanneista ammattikoululaista 25,6 % vastasi käyttäneensä huumeita joskus elämänsä aikana, joten määrä oli

korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Tähän tutkimukseen vastanneista 21,2 % vastasi käyttäneensä joskus elämänsä aikana huumausaineita. Karjalaisen vuoden 2020 julkaisussa (Karjalainen ym 2020, 53) tulee ilmi, että 15-24-vuotiaista suomalaisista 26 % on kokeillut jotain huumeita elämänsä aikana. Hakkaraisen tutkimusta ei suoraan voi verrata tähän tutkimukseen, koska tämän tutkimuksen vastaajista 89,2 % oli 16-18-vuotiaita.

Toinen tutkimuskysymys oli: **Kuinka paljon opiskelijat altistuvat huumeille?** Kaikista kyselyyn vastanneista reilu viidesosa, eli 22,7 % ei tiennyt ketään huumausaineita käyttävää henkilöä, joten 77,3 % tiesi vähintään yhden huumausaineita käyttävän henkilön. Kaikista vastaajista 52,1 % oli nähnyt huumeiden käyttöä omassa elämässään. 26,3 % vastaajista oli nähnyt tai kuullut, että jollain olisi ollut huumeita koulussa mukana. Lukiossa noin viidennes (18,1 %) ja ammattikoulussa lähes kolmannes (30 %) oli nähnyt tai kuullut jollain olevan huumausaineita mukana koulussa, joten tästä voidaan päätellä, että huumeiden hallussapito on melko yleistä Kangasalan toisen asteen oppilaitoksissa. Karjalaisen julkaisun mukaan (Karjalainen ym 2020, 46) 37 prosentille silloiseen tutkimukseen vastanneista oli tarjottu huumeita. Tähän tutkimukseen osallistuneista 43,9 prosentille oli tarjottu huumeita. Yleisin tarjottu huume Kangasalan toiseen asteen opiskelijoille oli kannabis (43,9 %), toisena tulivat lääkkeet (10,2 %) ja kolmantena stimulantit ekstaasi sekä amfetamiini (8 %).

Kolmas tutkimuskysymys oli: **Millä tavoin opiskelijat hankkivat huumeita?** 13,3 % kaikista vastaajista kertoi hankkineensa itse huumeita. Ammattikoululaiset olivat tutkimuksen perusteella hankkineet niitä lukiolaisia enemmän. Ammattikoululaisista 16,9 % ja lukiolaisista vain 5,1 % vastasi hankkineensa joskus huumeita. Kummankin tutkimuksessa mukana olleen oppilaitoksen opiskelijat, jotka olivat hankkineet huumeita, hankkivat niitä enimmäkseen ystäviltä ja tutuilta. Sosiaalisen median sovelluksista Snapchat oli yleisin kanava huumeiden hankintaan kummankin oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa huumeiden hankintakanavana.

Neljäs tutkimuskysymys oli: **Millaisia asenteita toisen asteen opiskelijoilla huumeiden suhteen on?** Kaikista Kangasalan toisen asteen opiskelijoista 10,8 % vastasi huumausaineiden käytön olevan hyväksyttävää. Valtaosa, eli 46,7 % vastaajista ei osannut kertoa kantaansa liittyen huumausaineiden käyttöön. 42,5 % piti huumausaineiden käyttöä tuomittavana. Lukiolaiset olivat tutkimuksen perusteella jyrkempiä huumeiden käytön suhteen kuin ammattikoulussa opiskelevat. Lukiolaisista 7,6 % ja ammattikoululaisista 12 % piti huumeiden käyttöä hyväksyttävänä. Lukiolaisista 56,8 % ja 36,4 % ammattikoululaisista piti huumeiden käyttöä tuomittavana. Hieman yli puolet, eli 51,6 % ammattikoululaisista ja 35,6 % lukiolaisista ei osannut sanoa kantaansa. 36,6 % kaikista vastaajista oli sitä mieltä, että huumeiden käytöstä pitäisi rangaista ja 18,3 % vastasi, ettei huumeiden käytöstä pitäisi rangaista.

Kannabis oli hyväksytyin huume vastaajien keskuudessa. 41,2 % kaikista vastaajista piti kannabiksen käyttöä hyväksyttävänä. Myös yli kymmenen prosenttia, tarkalleen 13,3 % kaikista vastaajista piti

huumaavien sienten käyttöä hyväksyttävänä. Kannabiksen satunnaiskäyttöä piti vaarallisena 16,5 % kaikista vastaajista. Ammattikoululaisista kannabiksen satunnaiskäyttöä vaarallisena piti 13,7 % ja lukiolaisista 22,4 % vastaajista. Vaarallisimpana huumausaineena pidettiin kaikkien vastaajien keskuudessa heroiniä, jonka satunnaiskäyttöä piti vaarallisena 65 % kaikista vastaajista.

Kannabiksen hyväksyttävyyden näkyi myös siinä, että 35,3 % vastaajista vastasi olevansa kiinnostunut kokeilemaan kannabista, jos se olisi laillista. Muut huumausaineet, joita yli kymmenen prosenttia kaikista vastaajista olisi kiinnostuneita kokeilemaan, olivat kannabiksen lisäksi huumaavat sienet, LSD ja ekstaasi. Kannabiksen käytön laillistamista kannatti kaikista vastaajista 33,5 % sekä kannabiksen kasvattamisen laillistamista kannatti noin neljäsosa, tarkalleen ottaen 23 %. Kaikkien huumeiden käytön laillistamista kannatti vain 2,4 %, joten Kangasalan toisen asteen opiskelijat suhtautuivat huomattavasti hyväksyvämmiin kannabikseen kuin muihin huumausaineisiin.

7 POHDINTA

7.1 Tutkimuksen validiteetti ja reliabiliteetti

Kvantitatiivista tutkimusta arvioidaan validiteetin ja reliabiliteetin kautta, jotka mittaavat tutkimuksen laatua ja luotettavuutta. Validiteetti tarkoittaa sitä, että tutkimus mittaa sitä, mitä sen oli tarkoituskin mitata. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen pysyvyyttä, joten tutkimus on kyettävä toistamaan samanlaisin tutkimustuloksien (Kananen 2014, 260-262).

Tutkimuksen validiteettiin vaikuttavat selkeästi määritelty perusjoukko, oikeita asioita mittaavat selkeät ja kattavat kysymykset ja korkea vastausprosentti (Heikkilä 2014, 11). Tähän tutkimukseen määriteltiin perusjoukoksi kaikki Kangasalan toisen asteen oppilaitosten opiskelijat. Perusjoukon rajausta ei koettu tarpeelliseksi, koska valtaosa toisen asteen opiskelijoista on alle 20-vuotiaita ja tässä tutkimuksessa haluttiin tutkia ja selvittää nuorten huumeiden käyttöä. Kysymykset koitettiin laatia mahdollisimman selkeästi ja niiden ymmärrettävyydestä kerättiin palaute testijoukolta, jolle kysely lähetettiin ennen sen lähettämistä oppilaitoksiin. Kysymyksiä pyrittiin esittämään teema kerrallaan, jotta kyselyyn vastaavan henkilön olisi mahdollisimman selkeää ja miellyttävää vastata kysymyksiin. Vastausprosentti (37) oli ammattikoululaisten kohdalla korkeampi kuin oletin. Lukion vastausprosentti (28) oli taas hieman omaa oletustani matalampi. Systemaattinen virhe saattaa johtaa tutkimustuloksia harhaan ja heikentää tutkimuksen validiteettia ja reliabiliteettia. Systemaattinen virhe voi johtua vastauskadosta sekä siitä, että vastaajat valehtelevat, vähättelevät ja kaunistelelevat asioiden tilaa (Vilkkä 2007, 153). Tässä tutkimuksessa systemaattisen virheen mahdollisuus on olemassa, koska kyseessä on arkaluontoinen aihe, johon nuori ihminen ei välttämättä halua totuudenmukaisesti vastata.

Tutkimuksen reliabiliteettiin vaikuttavia tekijöitä ovat riittävän suuri otos perusjoukosta ja se, että otos on perusjoukon kaltainen. Reliabiliteettia nostaa myös se, että tutkimustuloksia käsitellään virheettömästi (Heikkilä 2014, 12). Mielestäni otos olisi voinut olla onnistuneempi, koska valtaosa vastaajista oli iältään 16-17-vuotiaita ja olisin toivonut myös vanhempien opiskelijoiden vastauksia enemmän. Tutkimustuloksia käsiteltiin virheettömästi Excel-taulukoita apuna käyttäen. Tutkimuksen reliabiliteettiin voi vaikuttaa satunnaisvirhe. Satunnaisvirhe tarkoittaa sitä, että vastaaja on tehnyt muistivirheen vastatessaan tutkimuksen kysymyksiin (Vilkkä 2007, 153).

7.2 Oma pohdinta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttöä ja huumeasenteita Kangasalla. Koin kvantitatiivisen tutkimuksen olleen paras vaihtoehto tämän opinnäytetyön tekemiseen, koska tavoitteenani oli selvittää huumeiden käytön laatua ja määrää kokonaisvaltaisella tasolla eikä esimerkiksi nuorten syitä huumeiden käytölle, jolloin olisi pitänyt haastatella vain muutamaa nuorta syvällisemmin.

Webropol-sovelluksella luotu kysely koettiin parhaaksi tavaksi lähettää noin 1100 henkeä käsittävälle perusjoukolle. Perusjoukon suuruudesta ei voitu olla aivan täysin varmoja, koska opiskelijat saattavat keskeyttää opintojaan tai siirtyä toiseen kouluun opiskelemaan, joten kohteena olevien oppilaitosten opiskelijoiden määrästä ei voinut olla täyttä varmuutta. Kuten aiemmin on todettu, valtaosa kyselyyn vastanneista oli iältään 16-17-vuotiaita, eli todennäköisesti ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijoita. Lukiolaisilla vastaajilla ikäjakauma oli tasaisempi ja olin positiivisesti yllätynyt melko suuresta 18-19-vuotiaiden vastausten määrästä lukiolaisten vastaajien keskuudessa, vaikka he olivat lukulomalla ylioppilaskirjoituksia varten, kun kysely lähetettiin opiskelijoille. Vastausprosenttia olisi kokonaisvaltaisesti nostanut se, jos kysely olisi täytetty johdetusti vaikkapa oppitunnilla. Kyselyyn vastaaminen itsenäisesti saattoi siis pienentää vastausprosenttia.

Kyselyn sensitiivinen aihe saattoi myös pienentää vastausprosenttia. Huumeiden käytöstä puhumiselle on korkea kynnyks eik aihetta koskeviin kysymyksiin välttämättä haluta vastata. On siis mahdollista, että kyselyn sensitiivisyydestä johtuen on voinut tapahtua Vilkan (2007, 153) mainitsema systemaattinen virhe. Tätä edellä mainittua mahdollista ongelmaa pyrittiin helpottamaan korostamalla kyselyn anonymiteettia ja olemalla kyselemättä liian henkilökohtaisia tietoja vastaajalta. Tutkijan velvollisuus on myös huolehtia vastaajan yksityisyydestä tietosuojan keinoja käyttäen. Tutkijan esimerkiksi tulee suojata henkilötiedot siten, ettei niistä ole mahdollista tunnistaa vastaajaa, hänen perhettään tai hänen kanssaan samassa taloudessa eläviä (Vilkkä 2007, 95). Henkilötietoja ei tässä tutkimuksessa kerätty lainkaan, koska sitä ei koettu tarpeelliseksi ja anonymiteetin uskottiin parantavan vastausprosenttia sekä auttavan vastaajia vastaamaan todenmukaisemmin.

Tutkimus onnistui mielestäni kuitenkin hyvin ja vastauksista sai kattavan kuvan toisen asteen huume-tilanteesta Kangasalla. Mielestäni poliisin, sosiaalihuollon, terveydenhuollon ja koulun henkilökunnan on tärkeää tietää nuorten huumeiden käytön määrästä ja laadusta. Tutkimalla nuorten huumeiden käyttöä lisää, voidaan tulevaisuudessa toivottavasti kehittää päihdepalveluita nuorille. Mielestäni on tärkeää luoda nuorille kuva, että poliisi ei syyllistä, vaan haluaa auttaa huumeongelmien kanssa kamppailevia nuoria.

Tälle tutkimuksen pohjalle voi kehitellä monenlaisia jatkotutkimuksia. Esimerkiksi nuorten sekakäyttöön liittyvä tutkimus olisi mielestäni hyödyllinen ja ajankohtainen. Sekakäyttö on todella haitallista ja on pääosassa huumausainekuolemista Suomessa (Sedergren 2021). Toisena jatkotutkimusideana voisi olla huumeiden hankinta nuorten keskuudessa. Tutkimuksessa voitaisiin selvittää syvällisemmin millä tavalla nuoret hankkivat huumausaineita, ja sosiaalisen median roolia huumeiden hankinnassa voisi tarkastella enemmän. Nuorten huumausaineiden käyttöä pitää mielestäni jatkossakin tutkia aktiivisesti, sillä näin pidetään ajantasaista tietoa yllä huume-trendeistä nuorten keskuudessa sekä nuorten elintavoista ja hyvinvoinnista.

LÄHTEET

Anttila Pirkko: <https://metodix.fi/2014/05/17/anttila-pirkko-tutkimisen-taito-ja-tiedon-hankinta/#6.3%20Muuttajat>. Luettu 16.4.2023.

EMCDDA: European Drug Report 2022: Trends and Developments. Luettavissa: https://www.emcdda.europa.eu/publications/edr/trends-developments/2022_en. Luettu 5.4.2023.

Gunnar Teemu, Arponen Anne: Ruiskuhuumejäätutkimus. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/ruiskuhuumejaamatutkimus?redirect=%2Ffi%2Ftutkimus-ja-kehittaminen%2Ftutkimukset-ja-hankkeet%2Ftutkimukset-ja-hankkeet-aiheittain%2Falkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet-tutkimukset-ja-hankkeet>. Luettu 5.4.2023.

Gunnar Teemu, Kankaanpää Aino: Jätevesitutkimus: väestötason huumeiden käyttö. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/jatevesitutkimus>. Luettu 5.4.2023

Hakkarainen, Pekka; Karjalainen, Karoliina; Ojajärvi, Anni; Salasuo, Mikko: Huumausaineiden ja kuntodopingin käyttö ja niitä koskevat mielipiteet Suomessa vuonna 2014. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2015090211141>

Heikkilä Tarja, 2014: Tilastollinen tutkimus. Luettavissa: <http://www.tilastollinentutkimus.fi/1.TUTKI-MUSTUKI/KvantitatiivinenTutkimus.pdf>

Hietalahti Anne: Buprenorfiini päihdekäytössä. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietois-kut/laakkeet/buprenorfiini-paihdekaytossa>. Luettu 23.3.2023

Hyytiä Petri, 2015: Päihteiden vaikutus kasvavan lapsen ja nuoren aivoihin. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo12255>. Luettu 23.3.2023

Häkkinen Margareeta, 2023: Huumeiden aiheuttama päihtymys, käytön ongelmat ja huumeriippuvuus. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00414>. Luettu 23.3.2023.

Häkkinen Margareeta: Kannabiksen terveysvaikutukset ja kannabisriippuvuus. Luettavissa: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01324/kannabiksen-terveysvaikutukset-ja-kannabisriippuvuus>. Luettu 23.3.2023.

Jääskeläinen Marke, Räikkönen Outi, Virtanen Sirpa: Päihdetilastollinen vuosikirja 2016 : Alkoholi ja huumeet. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-786-2>

Kailanto Sanna, 2015: EU- ja kansainvälinen huume politiikka. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietois-kut/paihteet-ja-yhteiskunta/eu-ja-kansainvalinen-huume-politiikka>. Luettu 3.3.2023.

Kananen Jorma, 2011: Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma, 2014: Verkkotutkimus opinnäytetyönä – Laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankaanpää Aino: Sienet – Psilosybiini ja psilosiini. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/sienet-psilosybiini-ja-psilosiini>. Luettu 23.3.2023.

Karjalainen, Karoliina; Hakkarainen, Pekka; Raitasalo, Kirsimarja: Nuorten huumeiden käyttö : Tarkastelussa alaikäiset ja täysi-ikäiset nuoret. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019061220170>

Karjalainen, Karoliina; Pekkanen, N; Hakkarainen, Pekka: Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet : Huumeaiheiset väestökyselyt Suomessa 1992-2018 luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-441-7>

Kontula, Osmo 1987: Suomen huume tilanne ja huume kontrolli 1960-luvulta 1980-luvulle. Luettavissa: <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/128890/ap-1987-2-kontula.pdf>. Luettu 3.3.2023.

KKO:1998:162: Rangaistuksen mittaaminen
Huumausainerikos.

KKO:2004:127: Huumausainerikos.

KKO:2014:4: Tuottamus - Törkeä tuottamus Kuolemantuottamus - Törkeä kuolemantuottamus
Vaaran aiheuttaminen.

KKO:2017:33: Huumausainerikos - Huumausainerikoksen valmistelu
Rangaistuksen määrääminen.

Käypähoito: Huumeongelmat. Luettavissa: <https://www.kaypahoito.fi/hoi50041>. Luettu 23.3.2023.

Käypähoito: Kannabiksen aiheuttamat terveyshaitat. Luettavissa: <https://www.kaypahoito.fi/nix01881>.
Luettu 23.3.2023.

Meriluoto, Jalmari 2020: Rauman toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käyttö. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020060316612>

Nyman, Tiia 2019: Rangaistuksen mittaaminen törkeissä huumausainerikoksissa. Maisteritutkielma, Lapin yliopisto. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019041612536>

Partanen Airi: Gammahydroksivoihappo (gamma) ja lakka. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/gammahydroksivoihappo-gamma-ja-lakka>. Luettu 23.3.2023.

Pixabay: Tekijänoikeudeton kuvapankki. Luettavissa: <https://pixabay.com/fi/>

Poliisi: Toimintaympäristö ja tilastot. Luettavissa: <https://poliisi.fi/toimintaymparisto-ja-tilastot>. Luettu 5.4.2023.

Päihdelinkki Amfetamiini. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/amfetamiini>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: Gamma ja lakka. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/gamma-ja-lakka>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: Imppaus. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/imppaus>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: Kannabis. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/kannabis>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: Kokaiini. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/kokaiini>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: LSD. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/lsd>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: MDMA/Ekstaasi. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/mdma-ekstaasi>. Luettu 23.3.2023.

Päihdelinkki: Opioidit. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/opioidit>. Luettu 23.3.2023.

Raitasalo Kirsimarja, Härkönen Janne 2019: Nuorten päihteiden käyttö ja rahapelaaminen : ESPAD-tutkimus 2019. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2019110737026>

Rönkä Sanna, Ollgren Jukka, Alho Hannu, Brummer-Korvenkontio Henriikki, Gunnar Teemu, Karjalainen Karoliina, Partanen Airi ja Väre Tiina: Amfetamiinien ja opioidien ongelmakäytön yleisyys Suomessa vuonna 2017. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo15450#duo-comments-start>

Saarijärvi Simo ja Lopperi Matleena: Ekstaasin vaikutukset elimistöön. Luettavissa: <https://www.duodecimlehti.fi/duo93651>. Luettu 23.3.2023.

Sairanen Sanna: Amfetamiini, metamfetamiini sekä muut piristeet. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/amfetamiini-metamfetamiini-seka-muut-piristeet>. Luettu 23.3.2023.

Sedergren Juha: Huumeekuolemat Suomessa. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/huumeekuolemat-suomessa>. Luettu 5.4.2023.

Sosiaali- ja terveysministeriö: Huumausainepolitiikka. Luettavissa: <https://stm.fi/huumausainepolitiikka>. Luettu 16.3.2023.

Storvik Markus: Ekstaasi. Luettavissa: <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/huumeet-ja-muut-paihdyttavat-aineet/ekstaasi>. Luettu 23.3.2023.

Syyttäjälaitos: VKS:2018:2 Seuraamuksen määrääminen huumausaineen käyttörikoksesta. Luettavissa: <https://syyttajalaitos.fi/vks-2018-2-seuraamuksen-maaraaminen-huumausaineen-kayttorikoksesta>

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: ESPAD - Eurooppalainen koululaistutkimus nuorten päihteiden käytöstä. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/espada>. Luettu 5.4.2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Kansainvälinen huume politiikka. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/web/al-koholi-tupakka-ja-riippuvuudet/huumeet/huumeausainepolitiikka/kansainvalinen-huumeolitiikka>. Luettu 16.3.2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Kouluterveyskysely. Luettavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>. Luettu 5.4.2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Kouluterveyskysely 2019 ja 2021. Luettavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset2?alue_0=600836&mittarit_0=200537&mittarit_1=199990&mittarit_2=199320&vuosi_0=v2019&kouluaste_0=161123#

Tilastokeskus: Huumeausainekuolemat lisääntyivät vuonna 2021. Luettavissa: <https://www.stat.fi/julkaisu/cl8slomfgpjykbw7wivrbxpa>. Luettu 5.4.2023.

Tilastokeskus: Muuttuja. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/kas/muuttuja.html>. Luettu 16.4.2023.

Varjonen, Vili 2015: Huume tilanne suomessa 2014. Luettavissa: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-414-4>

Vilka, Hanna, 2007: Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki, Kustannusosakeyhtiö Tammi. Luettavissa: <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>. Luettu 26.4.2023.

LIITTEET

LIITE 1. Kyselyn saatekirje

Kysely toisen asteen opiskelijoiden huumeiden käytöstä ja huumeasenteista Kangasalla

Arvoisa Vastaaja.

Tällä kyselyllä selvitetään Kangasalan toisen asteen oppilaitoksissa opiskelevien nuorten huumeiden käyttöä ja asenteita huumausaineita kohtaan. Kyselyn vastauksia hyödynnetään osana Poliisiammattikorkeakoulun opinnäytetyötä.

Haluan korostaa kyselyn olevan **Täysin anonyymi**. Kyselyn tietoja käsitellään luottamuksellisesti osana massaa eikä ketään yksilöidä. Vastaajaa ei voi yksilöidä, sillä kyselyssä ei kysytä vastaajan henkilökohtaisia tietoja, kuten nimeä tai syntymäaikaa.

VASTAUSOHJEET

Kyselyssä on yhteensä 31 kysymystä, joista viimeinen on avoin kysymys. Kyselyyn vastaaminen kestää noin **10-15** minuuttia.

Pyydän lukemaan jokaisen kysymyksen huolellisesti ennen vastaamista. Jokaiseen kysymykseen täytyy vastata päästäkseen

kyselyssä eteenpäin. Eteenpäin pääsee painamalla **SEURAAVA**-painiketta. Kyselyn etenemistä voit seurata kyselyn alalaidassa

olevasta etenemispalkista. Kysely tallentuu painettaessa kyselyn lopussa olevaa **LÄHETÄ**-painiketta.

Pyydän vastaamaan kyselyyn rehellisesti, avoimesti ja yksin, jotta kysely tuottaisi mahdollisimman luotettavaa tietoa. Jokaisen vastauksia tarvitaan.

Etukäteen kiittäen,
Niklas Rinne

Tässä kyselyssä

Huumausaineella tarkoitetaan kaikkia laissa kiellettyjä huumausaineiksi luokiteltuja aineita, joita voidaan käyttää päihdyttävässä tarkoituksessa

Lääkkeellä tarkoitetaan kaikkia mieliala-, uni- ja kipulääkkeitä sekä muita lääkkeitä, joita käytetään ilman reseptiä ja vastoin käyttötarkoitusta huumaavassa tarkoituksessa yksin tai alkoholin kanssa (esim. **Subutex, Lyrica, Tramal, Xanor, Ksalol, Rivatril**)

1. Mikä on sukupuolesi?

- Mies
- Nainen
- Muu
- En halua kertoa

2. Kuinka vanha olet?

- Alle 15-vuotias
- 15-vuotias
- 16-vuotias
- 17-vuotias
- 18-vuotias
- 19-vuotias
- 20-vuotias tai vanhempi

3. Missä opiskelet?

- Lukiossa
- Ammattiopistossa
- Suoritan kaksoistutkintoa

4. Miten asut?

- Yksin
- Vanhempien kanssa
- Jotenkin muuten, miten?

5. Oletko koskaan käyttänyt huumeaineita elämäsi aikana?

- Kyllä
- En

6. Oletko kokeillut tai käyttänyt?

	1 Viimeisen vuoden aikana	2 Elämäsi aikana	3 En koskaan
Kannabista	☐	☐	☐
Ekstaasia	☐	☐	☐
Amfetamiinia	☐	☐	☐
Metamfetamiinia	☐	☐	☐
Kokaiinia	☐	☐	☐
LSD:tä	☐	☐	☐
Khatia	☐	☐	☐
Huumaavia sieniä	☐	☐	☐
Lakkaa tai gammaa	☐	☐	☐
Heroinia	☐	☐	☐
Lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa	☐	☐	☐
Jotain muuta, mitä? <input type="text"/>	☐	☐	☐

7. Oletko viimeisen kolmen kuukauden aikana kokeillut tai käyttänyt?

	1 En kertaakaan	2 Kerran	3 2-4 kertaa	4 5 kertaa tai useammin
Kannabista	☐	☐	☐	☐
Ekstaasia	☐	☐	☐	☐
Amfetamiinia	☐	☐	☐	☐
Metamfetamiinia	☐	☐	☐	☐
Kokaiinia	☐	☐	☐	☐
LSD:tä	☐	☐	☐	☐
Khatia	☐	☐	☐	☐
Huumaavia sieniä	☐	☐	☐	☐
Lakkaa tai gammaa	☐	☐	☐	☐
Heroinia	☐	☐	☐	☐
Lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa	☐	☐	☐	☐
Jotain muuta, mitä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐

8. Jos olet elämäsi aikana kokeillut huumausaineita, niin minkä ikäisenä kokeilit ensimmäisen kerran?

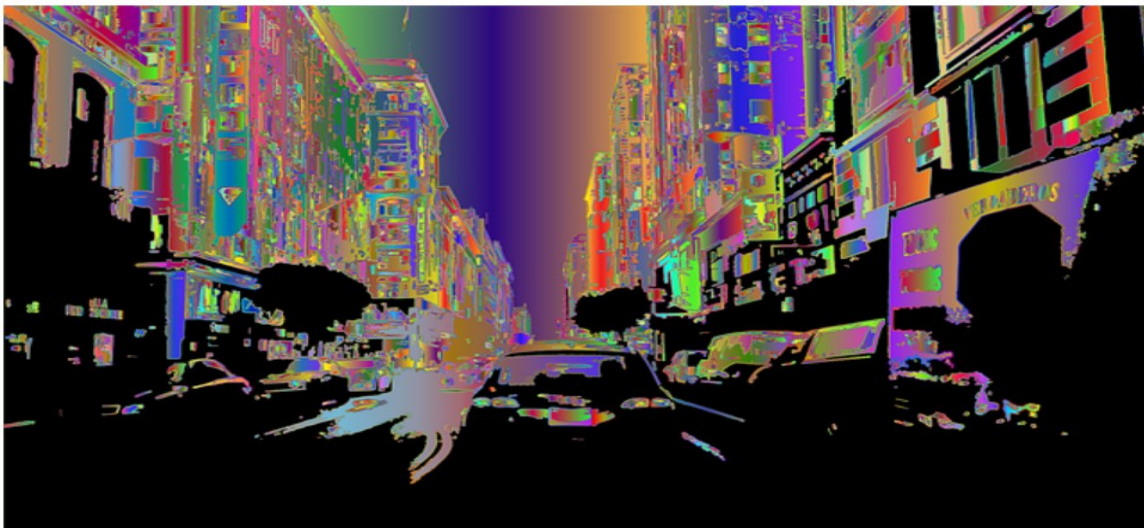
- Alle 12
- 12-14
- 15-17
- 18 tai vanhempi
- En koskaan

9. Entä minkä ikäisenä kokeilit ensimmäistä kertaa seuraavia huumausaineita?

	1 Alle 12	2 12-14	3 15-17	4 18 tai vanhempi	5 En koskaan
Kannabis	☐	☐	☐	☐	☐
Amfetamiini	☐	☐	☐	☐	☐
Ekstaasi	☐	☐	☐	☐	☐
Metamfetamiini	☐	☐	☐	☐	☐
Kokaiini	☐	☐	☐	☐	☐
Muuta, mitä? <input type="text"/>	☐	☐	☐	☐	☐

10. Oletko käyttänyt huumausaineita yhdessä alkoholin kanssa?

- Kyllä
 En

**11. Jos olet käyttänyt huumeita alkoholin kanssa yhdessä, niin mitä olet käyttänyt?
(tämä on monivalintakysymys)**

- Kannabista
- Ekstaasia
- Amfetamiinia
- Metamfetamiinia
- Kokaiinia
- LSD:tä
- Khatia
- Huumaavia sieniä
- Lakkaa tai gammaa
- Heroiinia
- Lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa
- Muuta, mitä?
- En ole käyttänyt

12. Jos olet käyttänyt huumeita yhdessä alkoholin kanssa, niin minkä ikäisenä teit niin ensimmäistä kertaa?

- Alle 12
- 12-14
- 15-17
- 18 tai vanhempi
- En ole käyttänyt

13. Kuinka monen ihmisen tiedät kokeilleen tai käyttävän huumeaineita?

- En yhtäkään
- 1-3
- 4-6
- 7-10
- 11-20
- Enemmän kuin 20

14. Oletko tekemisissä aktiivisesti huumeaineita käyttävän henkilön kanssa?

- Kyllä
- En

15. Oletko nähnyt huumeiden käyttöä omassa elämässäsi? (kysymys ei koske sosiaalisessa mediassa nähtyä huumeiden käyttöä)

- Kyllä
- En

16. Mitä huumausaineita olet nähnyt käytettävän? (monivalintakysymys)

- Kannabista
- Ekstaasia
- Amfetamiinia
- Metamfetamiinia
- Kokaiinia
- LSD:tä
- Khatia
- Huumaavia sieniä
- Lakkaa tai gammaa
- Heroiinia
- Lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa
- Muuta, mitä?
- En ole nähnyt

**17. Jos olet nähnyt huumeiden käyttöä, niin missä olet sitä nähnyt?
(monivalintakysymys)**

- Kotona
- Kotibileissä
- Baarissa tai yökerhossa
- Festareilla
- Kadulla tai ulkona
- Muualla, missä?
- En ole nähnyt

18. Oletko nähnyt huumeiden käyttöä omassa oppilaitoksessasi?

- Kyllä
- En

19. Oletko nähnyt tai kuullut, että jollain olisi ollut huumausaineita koulussa mukana?

- Kyllä
- En

**20. Onko sinulle tarjottu elämäsi aikana seuraavia huumausaineita?
(monivalintakysymys)**

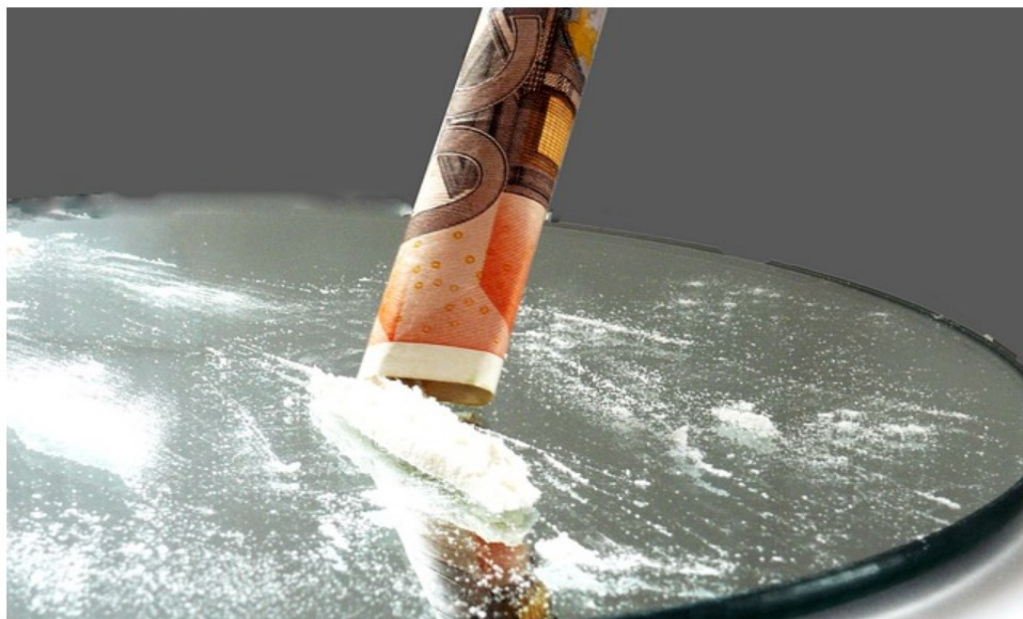
- Kannabista
- Ekstaasia
- Amfetamiinia
- Metamfetamiinia
- Kokaiinia
- LSD:tä
- Khatia
- Huumaavia sieniä
- Lakkaa tai gamma
- Heroiinia
- Lääkkeitä huumaavassa tarkoituksessa
- Muuta, mitä?
- Minulle ei ole tarjottu huumausaineita

21. Oletko koskaan itse hankkinut huumausaineita?

- Kyllä
- En

**22. Jos olet hankkinut huumausaineita, niin keneltä olet niitä hankkinut?
(monivalintakysymys)**

- Ystävältä
- Tutulta
- Perheenjäseneltä
- Tuntemattomalta
- Valmistin itse
- Joltain muulta, keneltä?
- En ole hankkinut huumausaineita

**23. Miten pidit tai pidät yhteyttä huumausaineiden myyjään, välittäjään tai luovuttajaan?
(monivalintakysymys)**

- Kasvotusten
- Ystävän tai tutun kautta
- TOR-verkossa
- Snapchatissa
- Whatsappissa
- Wickr-messengerissä
- Muualla sosiaalisessa mediassa
- Muuten, miten?
- En ole pitänyt yhteyttä

24. Oletko koskaan itse myynyt tai välittänyt huumausaineita?

- Kyllä
- En

25. Miten suhtaudut huumausaineiden käyttöön?

- Hyväksyttävää
- Tuomittavaa
- En osaa sanoa

26. Pitäisikö mielestäsi huumeiden käytöstä rangaista?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa

27. Miten suhtaudut seuraavien huumausaineden käyttöön?

	1 Hyväksyttävää	2 Tuomittavaa	3 En osaa sanoa
Kannabis	☐	☐	☐
Ekstaasi	☐	☐	☐
Amfetamiini	☐	☐	☐
Metamfetamiini	☐	☐	☐
Kokaiini	☐	☐	☐
LSD	☐	☐	☐
Khat	☐	☐	☐
Huumaavat sienet	☐	☐	☐
Lakka tai gamma	☐	☐	☐
Heroiini	☐	☐	☐
Lääkkeet huumaavassa tarkoituksessa	☐	☐	☐

28. Pidätkö seuraavien huumausaineiden satunnaista käyttöä (1-5 kertaa vuodessa) vaarallisena?

	1 Kyllä	2 En	3 En osaa sanoa
Kannabis	☐	☐	☐
Ekstaasi	☐	☐	☐
Amfetamiini	☐	☐	☐
Metamfetamiini	☐	☐	☐
Kokaiini	☐	☐	☐
LSD	☐	☐	☐
Khat	☐	☐	☐
Huumaavat sienet	☐	☐	☐
Lakka tai gamma	☐	☐	☐
Heroini	☐	☐	☐
Lääkkeet huumaavassa tarkoituksessa	☐	☐	☐

29. Olisitko kiinnostunut kokeilemaan seuraavia huumausaineita, jos niiden käyttö olisi laillista?

	1 Kyllä	2 En	3 En osaa sanoa
Kannabis	☐	☐	☐
Ekstaasi	☐	☐	☐
Amfetamiini	☐	☐	☐
Metamfetamiini	☐	☐	☐
Kokaiini	☐	☐	☐
LSD	☐	☐	☐
Khat	☐	☐	☐
Huumaavat sienet	☐	☐	☐
Lakka tai gamma	☐	☐	☐
Heroini	☐	☐	☐
Lääkkeet huumaavassa tarkoituksessa	☐	☐	☐

30. Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä?

	1 Kyllä	2 Ei	3 En osaa sanoa
Kannabiksen käyttö pitäisi laillistaa	☐	☐	☐
Kannabiksen kasvatus pitäisi laillistaa	☐	☐	☐
Kaikkien huumeiden käyttö pitäisi laillistaa	☐	☐	☐

31. Vapaa sana